

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

SERVET SARAÇOĞLU VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2012/1281
Karar Tarihi : 24/6/2015

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Hicabi DURSUN
Erdal TERCAN
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Raportör : Tarık KAVAK
Başvurucular : Servet SARAÇOĞLU
Osman SARAÇOĞLU
Niyazi SAVAŞIR
Nimet ÖNER
Murat SARAÇOĞLU
Mehmet E. SARAÇOĞLU
Hülya YİĞİT
Hasan SAVAŞIR
Halil SARAÇOĞLU
Habip SAVAŞIR
Gülten ERTEN
Fevzi SAVAŞIR
Erkan KIRICI
Emiş SARAÇOĞLU
Lütfiye SARRAÇ
Vekilleri : Av. Gülsevil ÇİFTLER
Mehmet S. SARAÇOĞLU
Hikmet K. SARAÇOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, 19/12/1997 tarihinde açılan men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davasının 1/11/2012 tarihine kadar devam etmesi ve söz konusu yargılama sırasında, daha önce başvuru lehine verilen tapu iptal ve tescil kararının dikkate alınmaması nedeniyle makul sürede yargılanma, adil yargılanma ve mülkiyet haklarının ihlal edildiği iddiası hakkındadır.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 21/12/2012 tarihinde İskenderun 3. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölümün İkinci Komisyonunca, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm tarafından 26/3/2013 tarihinde yapılan toplantıda Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 5/3/2014 tarihinde yapılan değişiklikten önceki hâliyle (b) bendi uyarınca kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular ile başvurunun bir örneği görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Adalet Bakanlığı 3/6/2013 tarihli yazısında görüşlerini bildirmiştir.

6. Adalet Bakanlığının görüş yazısı başvuru sahiplerine tebliğ edilmiş, başvuru sahipleri 25/6/2013 tarihinde Bakanlık görüşüne karşı beyanlarını bildirmişlerdir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

7. Başvuru formu ve ekleri ile başvuruya konu yargılama dosyası içeriğinden tespit edilen ilgili olaylar özetle şöyledir:

1. Taşınmaza İlişkin Bilgiler ve Kamulaştırma Süreci

8. Hatay ili İskenderun ilçesi Karayılan köyü Saylaklı mevki 210 tapulama numaralı parselde bulunan 46.131 metrekare yüzölçümlü bireysel başvuru konusu taşınmaz ile bireysel başvuru kapsamı dışındaki 26 tapulama numaralı, 47.250 metrekare yüzölçümlü taşınmaz, Toprak Tevzi Komisyonunca 1961 yılının aralık ayında Hazine adına tespit görerek, 26/12/1961 tarihli ve 96 sayılı tapu kaydına istinaden Hazine adına tescil edilmiştir.

9. Toprak tevzi komisyonu tutanakları ve kararlarına göre tapulama öncesinde, 26 parsel sayılı taşınmazın 362 ve 210 parsel sayılı taşınmazın 350 numaraya kayıtlı olduğu anlaşılmaktadır.

10. Türkiye Demir Çelik Fabrikaları Genel Müdürlüğü (TDÇİ)'nin 27/1/1968 tarihli ve 52 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla; Payas-Sarıseki-İskenderun hudutları dahilinde bulunan ve teklife ilişik plan ile listelerde durumları gösterilen toplam 15.992.688 metrekarelik arazinin, üçüncü demirçelik sanayi tesisinin kurulması amacıyla, 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanunu hükümleri uyarınca istimlak yönünde karar alınmış, bu karar anılan Kanun'un 6. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca, Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Reisliğinin 3/2/1968 tarihli ve 01175 sayılı işlemiyle uygun görülerek kamulaştırma işlemi gerçekleştirilmiştir.

11. TDCİ'nin İskenderun Tapulama Mahkemesine gönderdiği 26/6/1985 tarihli ve 182/01327 sayılı yazı ile 22/1/1986 tarihli ve 5907 sayılı yazısına göre, 26 parsel sayılı taşınmazın 516 ve 517; bireysel başvuruya konu edilen 210 parsel sayılı taşınmazın ise 350 parsel numarasıyla, değinilen büyük çaplı kamulaştırma işlemi kapsamında kamulaştırıldığı anlaşılmaktadır.

12. Davalı idarenin İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesine, E.1997/1195 sayılı dosya kapsamında gönderdiği yazıya göre, bireysel başvuruya konu edilen 210 sayılı parselde o tarihte zilyet olmaları nedeniyle kamulaştırma işlemi başvuruculara tebliğ edilmiştir.

2. Başvuru Konusu Taşınmaz ile Komşu Parseller Hakkında Geçmişte Açılan Davalar ve Bunlara İlişkin Yargılama Süreci

a. Tezyidi Bedel Davası

13. Başvurucular, dava konusu parselin de dâhil olduğu farklı parsel numaralı toplam on adet taşınmaz için, kamulaştırma işlemine istinaden 30/5/1968 tarihinde tezyidi bedel davası açmışlardır. İskenderun 1. Asliye Hukuk Hakimliğinin 31/12/1975 tarihli ve E.1968/521, K.1975/724 sayılı kararıyla; bireysel başvuruya konu edilen 210 nolu parsel ile başvuru konusu edilmeyen 26 nolu parsel dışındaki taşınmazlarda bedelin artırılmasına karar verilmiştir. 26 ve 210 nolu parseller yönünden ise kadastro tespitinin Hazine adına yapılmış olması ve bu nedenle başvurucuların bu parsellere yönelik taleplerini atıye (geleceğe) terk etmelerinden dolayı, her iki parsel yönünden karar verilmesine yer olmadığına hükmedilmiştir.

b. Taşınmazların TDCİ Adına Tapu Siciline Tesciliyle Buna Karşı Açılan Tespite İtiraz Davası

14. TDCİ tarafından, taşınmazlar üzerinde fabrika kurulmaya başlanması üzerine, 3/7/1969 tarihli ve 76 sayılı tapu kaydıyla, Hazine adına tescilli bulunan taşınmazlar mal müdürlüğünün devir ve temlik sonucunda TDCİ adına tescil edilmiştir.

15. Başvurucuların murisi Abdurrahman Saraçoğlu tarafından, TDCİ adına yapılan tespite itiraz edilmiş ancak tapulama komisyonunca itiraz reddedilmiştir.

16. İtirazın reddedilmesi üzerine anılan kişi tarafından kazandırıcı zamanaşımı zilyetliğine dayanılarak, Demir Çelik Müessese Müdürlüğü ve Köy İşleri Bakanlığı aleyhine Tapulama Mahkemesinde, 26 ve 210 nolu parseller için ayrı ayrı tapulama tespitine itiraz davası açılmış, görevsizlik kararı verilmesi üzerine 8/7/1971 tarihinde Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmış, bu mahkeme tarafından da görevsizlik kararı verilmiştir.

17. Emsal kararların ışığında, tapulama sırasında ihtilafli bulunan taşınmazların gerçek hak sahibinin belirlenmesi yetkisinin Tapulama Hakimliğinde olduğu gerekçesiyle dosya yeniden Tapulama Mahkemesine intikal etmiştir.

18. İskenderun Tapulama Mahkemesinin 22/4/1982 tarihli ve E.1978/37, K. 1982/12 sayılı kararında; toprak tevzi komisyonu tutanakları ve kararlarının tetkikinden, her iki taşınmazın, sahipleri tarafından ibraz edilen belgeler haricinde kaldıkları için 27/3/1950 tarihli ve 7467 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5618 sayılı, Çiftçiyi Topraklandırma Hakkındaki 4753 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun'un 13. maddesi gereğince Hazine adına tespit yapıldığının anlaşıldığı, bu tespit ve tescil işinden yaklaşık on yıl sonra buraya üçüncü demirçelik fabrikasının kurulacağı öğrenilmesi üzerine sözkonusu yere

tapulamanın girdiği, tapulamaca başlangıçta Hazine tapusunun mevcut olduğu gerekçesiyle tespit yapıldığı, bilahare itiraz üzerine tapulamanın ihtilafa el koyduğu, davacının, kök muris adına kayıtlı eski tapu ve vergi kayıtlarına dayandığı, davalıların ise dava zamanaşımına, taşınmazın usulüne uygun olarak Hazine adına tapulu bulunmasına ve davacının samimiyetsiz davrandığı iddiasına dayandıkları yönünde, maddi vakiya ilişkin tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

19. Mahkeme, kararında devamlı; eski tapu ve vergi kayıtlarının celbedilip, 21/5/1980 tarihinde mahallinde keşif yapıldığı, davacı şahitleri ile kısmen de bilirkişiler, köyün taşınmazlarının büyük kısmı istimlaka uğradığından birbirlerini tutan beyanlarıyla iddiayı doğrulamak istemişlerse de, Toprak Tevzi Komisyonunun belirtmeliğinde yazılı ve aynı köyden dört bilirkişi, köy muhtarı ve dört azanın imzalı bilgilerini havi tutanağın aksini isbat edemedikleri, arz yüzeyinin fabrika kurulması sonucu tamamen değişmesi nedeniyle, ibraz edilen kayıtların mahalline tatbik edilemediği, şahitlerin afaki sözlerinin inandırıcı olmadığı şeklinde, tespit ve değerlendirmelerini sürdürmüştür.

20. Mahkeme sonuç olarak; toplanan tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde, Toprak Tevzi Komisyonunca tesis edilen işlemin geçerli, kanuna ve usulüne uygun bulunduğu, bunların aksinin isbat edilemediği, esasen davanın dokuz-on yıl sonra demirçelik istimlaklarından kazanç temini gayesiyle ikame olduğu gerekçesine dayanarak, davacının sübut bulmayan, mülkiyetin kendisine ait olduğunun tespiti davasının reddi ile 26 ve 210 parsel sayılı taşınmazların, tapulama sırasındaki belirlemeye uygun olarak gerçek sahibinin Hazine olduğunun tespitine, böylece her iki parselin de vâki istimlak sebebiyle davalı İskenderun Demirçelik Müessese Müdürlüğü adına tapuya tesciline karar vermiştir.

21. Kararın davacı tarafından temyizi üzerine Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 10/5/1984 tarihli ve E.1984/6885, K.1984/6781 sayılı kararıyla; davacı tarafın eski tarihli tapu kayıtlarına, davalıların ise 11/6/1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiye Topraklandırma Kanunu'na göre Hazine adına oluşan ve tapulama tespitinin yapıldığı günden sonra, 28/6/1938 tarihli ve 3522 sayılı, Devlet Tarafından Kurulacak Demir ve Çelik Fabrikalarının Haiz Olacakları Muafiyet Hakkında Kanun'a dayanarak mal müdürlüğünün temlik ile intikal eden 3/7/1969 tarihli ve 76/81 sayılı tapu kaydına dayandığı, davalı tarafın tapu kaydının, dava konusu parsellere ait olduğu yönünde ihtilaf yok ise de davacı tarafın dayandığı tapu kayıtlarının kapsamının belirlenmesi için yapılan keşif ve uygulamanın hüküm vermeye elverişli olmadığı, toprak dağıtım komisyonunun belirleme tutanaklarındaki bilgiler, bu yöreye ait tüm vergi kayıtları ve komşu parsel tutanakları ile onların dayanağı belgeler ve sair inceleme-araştırma yapılmadan hüküm kurulmasının isabetsiz olduğu gerekçesiyle karar bozulmuştur.

22. Yargıtayın bozma kararı üzerine İskenderun Tapulama Hakimliğinin 17/9/1986 tarihli ve E.1985/2, K.1986/68 sayılı kararıyla; bozma kararı gereğince celbedilen istimlak evraklarının incelenmesinden, TDCİ'nin, demirçelik fabrikası yapılması için 3/2/1968 tarihinde istimlak kararı aldığı, tapulama tespitinin ise 6/4/1969 tarihinde yapıldığının ve mahallinde icra edilen keşif sırasında taşınmazın demirçelik fabrikalarının istimlak sınırları içerisinde kaldığının saptandığı, tapulama tespitinden önce yapılmış olan istimlak ile mülkiyetin kamuya geçtiğinin anlaşıldığı, sınırlı yetkili olan tapulama mahkemesinin mülkiyeti saptamakla görevli olduğu, istimlak ile mülkiyet kamuya geçtiğinden dolayı davacının hakkının bedeli istemekten ibaret olduğu, bunun ise mahkemelerinin yetkisi dışında bulunduğu, sonuç olarak davacının istimlak tarihinden önce mülkiyetin kendisine ait olduğu iddiasının mahkemelerince incelenmesine gerek ve mahal bulunmadığı, mülkiyetin tapulama tespitinden önce idareye geçmiş olduğu gerekçesiyle,

davanın reddine 26 ve 210 nolu parsellerin TDÇİ adına tapuya tesciline, davacının istimlak bedellerini dava ve takip etmesi hususunda muhtariyetine karar verilmiştir.

23. Kararın temyizi üzerine Yargıtay 16. Hukuk Dairesinin 1/7/1988 tarihli ve E.1987/16096, K.1988/12083 sayılı kararıyla; taşınmazların, 4753 sayılı Kanun'un uygulanması sonucu Hazine adına tapu oluştuktan sonra TDÇİ tarafından istimlak kararının alındığı ve Hazine ile anlaşmaları neticesinde bu yerlerin kayden davalı TDÇİ'ye temlik edildiği, idarenin tapusu veçhile tespit yapıldığı, davacının ise eski tarihli bir tapuya istinaden itiraz ettiği ve dava açtığı, bozma kararına uyulmakla taraflar yararına usuli kazanılmış hak doğacağı, bu hakkın mahkemelerce ihlal edilemeyeceği, uyulan bozma kararının gereği yerine getirilmeyip farklı mülahazalarla tespit ve tescile karar verilmesinde isabet bulunmadığı gerekçesiyle, kararın yeniden bozulmasına hükmedilmiştir.

24. Bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucunda, İskenderun Kadastro Mahkemesinin 14/9/1990 tarihli ve E.1988/135, K.1990/70 sayılı kararıyla; mahallinde yapılan keşif ile yeminli olarak dinlenen bilirkişi ve tanık beyanlarına göre dava konusu parsellerin tespit öncesinde kırk-elli yılı aşkın bir süredir davacıların nizasız-fasılasız zilyet ve tasarruflarında olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle davacıların davasının kabulüne, 26 ve 210 nolu parsellerin davacılar adına tapuya tespit ve tesciline karar verilmiştir.

25. Kararı temyizen inceleyen Yargıtay 7. Hukuk Dairesi, 30/12/1992 tarihli ve E.1991/729, K.1992/23403 sayılı kararıyla; bozma kararına uyularak yapılan araştırma, inceleme ve uygulamanın hüküm vermeye yeterli olmadığı, davacı tarafın dayandığı Teşrinievvel 288 tarihli ve 329 sayılı vergi kaydı ile "Nisan 308" tarihli ve 5 sayılı tapu (vergi) kaydı uygulamasının, dava konusu parsellerin hangisine tekabül ettiğinin ortaya konulmadığı, gerekli inceleme ve araştırma sonucunda yeniden hüküm kurulmasının lüzumlu olduğu gerekçesiyle kararın bozulmasına hükmetmiştir.

26. Bozma kararına uyularak yapılan yargılama sonucunda, İskenderun Kadastro Mahkemesinin 17/9/1993 tarihli ve E.1993/26, K.1993/42 sayılı kararıyla; 17/5/1993 tarihinde yapılan keşif sonucu yeminli olarak dinlenen mahalli bilirkişi ve tanık beyanlarından, "Nisan 308" tarihli ve 5 sayılı vergi kaydının, nizalı 26 nolu parsel ile bu taşınmaza mevki ve hudut itibarıyla uyduğunun, nizalı 210 nolu parselin ise önceleri dava dışı 209 nolu parsel ile bir bütün halindeyken, aradan tren yolunun geçmesi üzerine iki parçaya ayrıldığı, 63 tahrir 12 nolu vergi kaydının bu iki taşınmazı bir bütün halinde kapsadığının, mevki ve hudut itibarıyla her iki taşınmaza uyduğunun, dava konusu 26 ve 210 parsel sayılı taşınmazlar üzerinde davacılar ile murislerinin zilyetliklerinin, malik sıfatıyla, nizasız ve fasılasız 20 yıldan fazla sürdüğünün anlaşıldığı gerekçesiyle, davanın kabulüne, her iki parselin davacılar (başvurucular) adına tapuya tespit ve tesciline karar verilmiştir.

27. Kararın temyizi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 5/10/1994 tarihli ve E.1994/5128, K.1994/7507 sayılı kararıyla; derece mahkemesi kararının 26 nolu parsel ile ilişkin kısmı onanmış, bireysel başvuruya konu edilen 210 nolu parsel yönünden ise yapılan araştırmanın yetersiz olduğu, zira, toprak tevzi komisyonu tarafından düzenlenen belirtmelik tutanaklarının 210 nolu parsel ile bir ilgisinin bulunmadığı gibi üç sınırı deniz ve kumsalı ile çevrili olduğu halde kıyı şeridi konusunda herhangi bir inceleme ve araştırma yapılmadığı, kıyı-kenar çizgisinin belirlenmemiş olması durumunda, 13/3/1972 tarihli ve 7/4 sayılı Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kararında belirlenen yöntem doğrultusunda tespit edilmesi gerektiği gerekçesiyle bozma kararı verilmiş, yapılan karar düzeltme talebi de aynı Dairenin 14/12/1994 tarihli ve E.1994/8755, K.1994/10028 sayılı kararıyla reddedilmiş, 26 nolu parselin başvuru lehine tapuya kayıt ve tesciline dair karar 27/12/1994 tarihinde kesinleşmiştir.

28. Bireysel başvuru konusu 210 nolu parsel hakkında verilen bozma kararı üzerine davaya devam eden İskenderun Kadastro Mahkemesi, 18/4/1996 tarihli ve E.1995/13, K.1996/15 sayılı kararında; yapılan araştırmalar sonucunda 210 parselle ilişkin belirtmelik tutanağının bulunmadığının anlaşıldığı, dava konusu taşınmazın bulunduğu yerde kıyı haritasının yapılmamış olduğu, keşif-bilirkişi beyan ve raporları, iddia, savunma yazı ve cevapları, tutanaklar, ek raporlar ve tüm dosya kapsamından, 210 parsel için tapulama tutanağı ve paftanın, keşfi yapılan taşınmaza ait ve uygun olduğu, taşınmazın miktarının 46.150 metrekare değil 46.543 metrekare olduğu, mahallinde kıyı-kenar çizgisi belirlenmemiş olması nedeniyle bilirkişilere yaptırılan tespit sonucu 15/3/1996 ve 23/3/1996 tarihlerinde düzenlenen ek raporlara göre, 210 nolu taşınmazın 412 metrekarelik kısmının kıyı-kenar çizgisi içinde, geri kalan 46.131 metrekarelik kısmının ise kıyı-kenar çizgisi dışında kaldığının sübuta erdiği şeklinde belirlemelerde bulunmuştur.

29. Mahkeme sözkonusu bilgi ve bulguları ortaya koyduktan sonra; toplanan tüm kanıtlara göre dava konusu taşınmazın kıyı-kenar çizgisi dışında kalan 46.131 metrekarelik kısmının, en az, 63 tahrir nolu vergi kaydının oluşturulduğu 1939 yılından, Hazine adına idari yoldan tapunun düzenlendiği 1961 yılına kadar davasız-aralıksız, malik sıfatıyla davacıların murisi tarafından kullanıldığı, Hazine adına idari yoldan tapunun düzenlendiği tarih itibarıyla davacıların murisi lehine kazandırıcı zamanaşımı yoluyla taşınmaz mal iktisap koşullarının meydana gelmiş bulunduğu ve Hazine adına oluşturulan 26/12/1961 tarihli ve 96 nolu tapu kaydının hukuki dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle, dava ve itirazın kısmen kabulüne, taşınmazın yüzölçümünün 46.543 metrekare olarak düzeltilmesi ve kıyı-kenar çizgisi dışında kalan 46.131 metrekarelik kısmının beş pay kabul edilerek iştirak halinde başvurucular adına tapuya kayıt ve tesciline, kıyı-kenar çizgisi kapsamında kalan 412 metrekarelik kısmın, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden olarak tescile tabi olmadığı kabul edildiğinden, 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 16. maddesinin (C) bendi uyarınca kadastro dışı bırakılmasına karar vermiştir.

30. Söz konusu karar Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 14/10/1996 tarihli ve E.1996/4525, K.1996/8235 sayılı kararıyla onanmış, davalı idare tarafından yapılan karar düzeltme talebi 13/12/1996 tarihinde reddolunarak bahsedilen karar, bireysel başvuruya konu olan 210 nolu parsel yönünden de kesinleşmiştir.

31. Uyuşmazlık konusu 210 nolu parsel, İskenderun Kadastro Mahkemesinin değinilen son kararına istinaden tapu sicil müdürlüğünce 21/5/1997 tarihinde başvurucular adına tapuya kayıt ve tescil edilmiş olup, hâlihazırda da taşınmazın ½ si başvurucular adına kayıtlı bulunmaktadır.

c. Kamulaştırmasız El Koyma Nedeniyle Açılan Tazminat Davası

32. Başvurucular, 26 ve 210 nolu parsellerin adlarına hükmen tesciline karar verilmesi üzerine, her iki parsel için ayrı ayrı kamulaştırmasız elkoyma nedeniyle tazminat davası açmışlardır. 26 nolu parsel için İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14/7/1995 tarihli ve E.1995/229, K.1995/753 sayılı kararıyla; davalı idarenin taşınmaza istimsiz el koyduğunun anlaşıldığından bahisle, davanın kısmen kabulüne, 16.242.187.500 lira gayrimenkul bedelinin davacılar için ödenmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine, para yatırıldıktan sonra, 26 nolu taşınmazın, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 912. maddesi uyarınca davalı idare adına tesciline karar verilmiş, bu karar Yargıtay 5. Dairesinin 18/10/1995 tarihli ve E.1995/15539, K.1995/16742 sayılı kararıyla onanmış; başvurucuların, uyuşmazlık konusu 210 nolu parsel için, 12/3/1997 tarihinde açtıkları davadan, bilirkişi tarafından belirlenen tazminatın düşük olduğundan bahisle vazgeçmeleri üzerine, İskenderun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 9/12/1997 tarihli ve

E.1997/252, K.1997/1278 sayılı kararıyla, feragat nedeniyle davanın reddine karar verilmiştir.

3. Bireysel Başvuruya Konu Men'i Müdahale, Ecrimisil ve Tazminat Davası ve Buna İlişkin Yargılama Süreci

33. Başvurucular, 210 nolu parsel için açtıkları kamulaştırmasız elkoyma nedeniyle tazminat davasından feragatleri üzerine davanın reddedilmesinden sonra bu kez aynı parsel için 19/12/1997 tarihinde, İskenderun Demir Çelik A.Ş Genel Müdürlüğüne ve Sümer Holding A.Ş (Türkiye Demir Çelik A.Ş nin devri nedeniyle)'ye karşı men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davası açmışlardır. İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesi yapmış olduğu yargılama sonunda 21/10/2008 tarihli ve E.1997/1195, K.2008/342 sayılı kararıyla; davacıların (aynı mahkemenin 1/12/2005 tarihli ve E.2004/467, K.2005/3195 sayılı kararıyla, 210 nolu parselin ½'sinin, başvurucular adına olan tapusunun iptal edilerek Zeliha Kayış adına tapuya tescil edilip, bu kararın onanarak 6/12/2007 tarihinde kesinleşmesi nedeniyle) ½'sine sahip oldukları 210 nolu parselde davalıların, kamulaştırma olmaksızın el attıkları, üzerine fabrika atıkları ve cüruf döktükleri, taşınmazı işgal edip haksız olarak ellerinde bulundurdukları gerekçesiyle, davanın kısmen kabulü ile davalıların 210 parsel sayılı taşınmaza yapmış oldukları müdahalenin men'ine, 20.000 TL tazminat ve 438,24 TL ecrimisilin dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalılardan tahsili ile başvuruculara verilmesine, fazlaya ilişkin taleplerin reddine karar vermiştir.

34. Tarafların bu kararı temyiz etmeleri üzerine Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 30/6/2009 tarihli ve E.2009/5114, K.2009/10567 sayılı kararıyla; dava konusu taşınmazın 3/2/1968 tarihinde kamulaştırıldığı ve başvurucular tarafından kamulaştırma bedelinin arttırılması davası açıldığı gözetildiğinde, dava konusu taşınmaza ilişkin kamulaştırma işleminin idari yönden kesinleştiği, böylelikle mülkiyetin de idareye geçtiği, bu itibarla kamulaştırmasız el atmadan bahsedilemeyeceği gerekçesiyle yerel mahkeme kararı bozulmuştur. Başvurucular tarafından bu karara karşı karar düzeltme yoluna başvurulmuş ise de aynı Dairenin 31/5/2010 tarihli kararıyla karar düzeltme talebinin reddine karar verilmiştir.

35. Bozma kararı üzerine yargılamaya devam eden İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesi; 31/3/2011 tarihli ve E.2010/333, K.2011/151 sayılı kararıyla, bozma kararı doğrultusunda ve aynı gerekçeyle davanın reddine karar vermiştir. Bu karara karşı başvurucular tarafından temyiz yoluna gidilmiş ise de Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 24/1/2012 tarihli ve E.2011/14506, K.2012/853 sayılı kararıyla derece mahkemesi kararı onanmış ve nihayet 1/11/2012 tarihli karar düzeltme talebinin reddi kararıyla söz konusu karar kesinleşmiştir.

4. Kıyı-kenar Çizgisi Tespit İşlemleri ve Buna İlişkin Yargılama Süreci

36. Başvuru konusu parselle ilgili olan diğer bir dava, başvurucular tarafından Adana 1. İdare Mahkemesinde açılıp, 4/9/2006 tarihinde faaliyete geçmesi nedeniyle Hatay İdare Mahkemesinde devam edilen, kıyı-kenarı çizgisi tespitine ilişkin idari işlemin iptali davasıdır.

37. Hatay ili, İskenderun ilçesi, Karayılan beldesi sınırları içerisindeki 210 nolu parseli kapsayan bölgede geçen kıyı-kenar çizgisinin tespitine ilişkin 9/9/2004 tarihli ve 3215 sayılı Hatay Valiliği işlemi ile bu işlemin onaylanmasına ilişkin 20/12/2004 tarihli ve 2863-15803 sayılı Bayındırlık ve İskân Bakanlığı işleminin iptali talebiyle, başvurucular ve Karayılan Belediye Başkanlığı tarafından ayrı ayrı açılan davalarda, Hatay İdare

Mahkemesinin 3/5/2007 tarihli ve E.2007/614, K.2007/413 sayılı kararı ile 30/11/2007 tarihli ve E.2007/516, K.2007/1795 sayılı kararıyla; mahallinde yapılan keşif sonucunda dava konusu alanda İskenderun Demir ve Çelik A.Ş tarafından büyük oranda dolgu yapıldığının anlaşıldığı, 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na göre kıyıda doldurma işleminin kıyı-kenar çizgisini değiştiremeyeceği, kıyı-kenar çizgisi belirlenirken dolgu işleminden önceki verilere dayanılarak tespit yapılması gerekirken bunun yapılmadığı, 1956 yılı basımlı askeri haritada görüleceği üzere, kıyı-kenar çizgisinin bir bölümünün deniz içinde, bir bölümünün ise 3621 sayılı Kanun'a göre kıyı niteliğindeki yerlerden sayılan kumluk-çalılık sembolü içinde yer almasına rağmen, denizden doldurularak kazanılan alan içinden geçirildiği, arazideki doğal sınırın özellikle değinilen bu yerlerde dikkate alınmayıp, kıyı-kenar çizgisinin zemindeki nebati toprağın görünen dokunağından geçirildiği, 210 nolu parselin kuzey sınırının da 1956 yılı basımlı haritada deniz içinde kalmasına rağmen, bu durumun kıyı-kenar çizgisi tespitinde dikkate alınmadığı, sonuç olarak dava konusu idari işlemin 3621 sayılı Kanun ile Uygulama Yönetmeliğine uygun olmadığı gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

38. Bayındırlık ve İskân Bakanlığının, başvurucuların açtığı davada verilen kararın temyiz etmesi üzerine Danıştay 6. Dairesinin 23/12/2008 tarihli ve E.2008/8319, K.2008/9521 sayılı kararıyla, iptal kararının onanmasına hükmedilmiştir.

39. Kıyı-kenar çizgisi tespit işleminin Hatay İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine, idare tarafından iptal kararındaki gerekçeler doğrultusunda yeniden kıyı-kenar çizgisi tespit işlemine başlanılmış, 27/7/2007 tarihinde yapılan kıyı-kenar çizgisi tespit işlemi ile dava konusu parselin tamamı kıyı-kenar çizgisi içerisinde kalmıştır. Talep üzerine İskenderun Milli Emlak Müdürlüğüne 24/4/2015 tarihinde gönderilen belgeye göre de uyumsuzluk konusu taşınmaz, sözkonusu işlem nedeniyle hâlihazırda kıyı-kenar çizgisi içerisinde bulunmakta, dosya kapsamından ve başvurucuların anlatımlarından, başvurucuların buna karşı idari ve yargısal bir girişimde bulunmadıkları sonucuna varılmaktadır.

B. İlgili Hukuk

40. 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunda geçen deyimlerden;

Kıyı çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiyi,

Kıyı Kenar çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturulduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alanı,

...ifade eder. "

41. 3621 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kıyılar ile ilgili genel esaslar aşağıda belirtilmiştir:

Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır,

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmediği bölgelerde talep vukuunda, talep tarihini takip eden üç ay içinde kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur... "

42. 3/8/1990 tarihli ve 20594 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kıyı Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 4. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kıyılar ve doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan araziler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır.

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. "

43. 4721 sayılı Kanun'un 713. maddesinin (1) nolu fıkrası şöyledir:

"Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan bir taşınmazı davasız ve aralıksız olarak yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla zilyetliğinde bulunduran kişi, o taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerindeki mülkiyet hakkının tapu kütüğüne tesciline karar verilmesini isteyebilir. "

44. 4721 sayılı Kanun'un 715. maddesi şöyledir:

"Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait mallar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Aksi ispatlanmadıkça, yararı kamuya ait sular ile kayalar, tepeler, dağlar, buzullar gibi tarıma elverişli olmayan yerler ve bunlardan çıkan kaynaklar, kimsenin mülkiyetinde değildir ve hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamaz.

Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait malların kazanılması, bakımı, korunması, işletilmesi ve kullanılması özel kanun hükümlerine tabidir. "

45. 4721 sayılı Kanun'un 996. maddesi şöyledir:

"Kazandırıcı zamanaşımından yararlanma hakkına sahip olan zilyet, zilyetliği kendisine devreden aynı yetkiye sahip idiyse onun zilyetlik süresini kendi süresine ekleyebilir".

46. 21/6/1987 tarihli ve 3402 Kadastro Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Tapuda kayıtlı olmayan ve aynı çalışma alanı içinde bulunan ve toplam yüzölçümü sulu toprakta 40, kuru toprakta 100 dönüme kadar olan (40 ve 100 dönüm dahil) bir veya birden fazla taşınmaz mal, çekişmesiz ve aralıksız en az yirmi yıldan beri malik sıfatıyla zilyetliğini belgelerle veya bilirkişi veyahut tanık beyanlarıyla ispat eden zilyedi adına tespit edilir".

47. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 30. maddesi şu şekildedir:

"Hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmamasını sağlamakla yükümlüdür".

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

48. Mahkemenin 24/6/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru tarihli ve 2012/1281 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları

49. Başvurucular;

a. Dava konusu 210 parsel sayılı taşınmazın kadastronun 1969 yılında yapıldığını, kadastro çalışmaları başlamadan önce, 1968 yılında bölgede İskenderun Demir-Çelik Fabrikasının kurulmasına ve bu alan içinde yer alan gayrimenkullerin kamulaştırılmasına karar verildiğini, 210 parselin kadastro çalışmasından önce çiftiye topraklandırma amaçlı yapılan işlemlerde Hazine adına yazıldığını, fabrika sahasında kalması neticesinde ise Hazinece bila bedel İskenderun Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğüne devredildiğini,

b. Kırk-elli yıldır irsen ve teselsülen malik ve zilyedi oldukları sözkonusu yerle ilgili olarak yapılan kadastro tespitine itirazlarının reddedilmesi üzerine tespite itiraz davası açtıklarını, yaklaşık otuz yıl süren yargılama sonucunda İskenderun Kadaastro Mahkemesinin 18/4/1996 tarihli kararıyla, gayrimenkulün kadastro tespitinin ve komisyon kararının iptaliyle taşınmaz mülkiyetinin kendileri adına tapuya kayıt ve tesciline karar verildiğini, derecattan geçerek kesinleşen karara istinaden taşınmaz mülkiyetinin kendi adlarına tapuya tescil edildiğini,

c. Tescili müteakiben önce kamulaştırmaz el koyma nedeniyle tazminat davası açmış iseler de bilahare bu davadan vazgeçip malik sıfatıyla 19/12/1997 tarihinde, taşınmaza yapılan müdahalenin men'i, ecrimisil ve tazminat davası açtıklarını, İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/10/2008 tarihli kararıyla müdahalenin men'ine, ecrimisil ve tazminat taleplerinin kısmen kabulüne karar verilmesine rağmen, temyizde Yargıtay 5. Hukuk Dairesi tarafından, kamulaştırma kararının idari yönden kesinleşip mülkiyetin idareye geçmiş olduğundan bahisle kararın bozulduğunu, bozma kararına uyan derece mahkemesinin de aynı gerekçeyle davayı reddettiğini, bu kararın onanıp, yapılan karar düzeltme başvurusunun reddedilmesi nedeniyle 1/11/2012 tarihinde kesinleştiğini, böylece tüm başvuru yollarının tüketildiğini,

d. Kamu malının kamulaştırılmasının mümkün olmadığını, taşınmazın 1961 yılından beri Hazine adına kayıtlı olması nedeniyle, 1968 yılında yapılan kamulaştırma işleminin yok hükmünde olduğunu,

e. İskenderun Kadaastro Mahkemesinde görülen ve kamulaştırma kararıyla mülkiyetin idareye geçtiği gerekçesiyle reddedilen davaların Yargıtay tarafından bozulması üzerine, mahkemece bozulan kararlardan birinin dosyasının öncü dosya seçilerek ilk kararda direndiğini, ısrar kararını temyizen inceleyen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun, Hazine adına kayıtlı bir gayrimenkul hakkında alınacak kamulaştırma kararının yok hükmünde olduğu gerekçesiyle ısrar kararını bozduğunu, hâl böyle iken Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin, kamulaştırma kararının idari yönden kesinleşip mülkiyetin idareye geçmiş olduğu gerekçesine dayanılarak bozma kararına uyulup davanın reddedilmesinin, yani kamulaştırmanın var sayılmasının kabulünün mümkün olmadığını,

f. Başvuru konusu 210 parsel sayılı taşınmazla aynı saha içinde kalan 26 parsel sayılı taşınmaz için kamulaştırmazsız elkoyma nedeniyle açtıkları tazminat davasının, İskenderun Kadaastro Mahkemesince kabul edilip kararın Yargıtay 5. Hukuk Dairesince onanarak, hükmedilen tazminatın taraflarına ödendiğini, diğer bir ifadeyle, 26 parsel sayılı taşınmaz için idarenin kamulaştırmazsız elkoyma nedeniyle kendilerine tazminat ödemesine ve tespit edilen bedel yatırıldıktan sonra taşınmazın davalı idare adına tesciline hükmedilirken, 210 parsel sayılı taşınmaz

için men'i müdahale isteminin, "Kamulaştırma kesinleşmiştir" gerekçesiyle reddedildiğini, aynı mahkeme ve Yargıtayın aynı dairesinden birbirine taban tabana zıt iki karar verilmesinin izahının bulunmadığını,

g. Bayındırlık ve İskan Bakanlığının talebi üzerine Hatay Valiliğince yaptırılan kıyı-kenar çizgisi tespit işlemi neticesinde, taşınmazın kıyı-kenar çizgisi içinde bırakıldığını, bakanlıkça onanarak kesinleşen bu işleme karşı açtıkları dava sonucunda işlemin iptal edildiğini, mahkemece, bu davayı açmaya ehil görülmelerinin, taşınmazın maliki olduklarını gösterdiğini,

h. Öte yandan, bozma ilamı ile buna uyularak verilen, başvuruya konu derece mahkemesi kararının yeterli gerekçeden yoksun olduğu, bozmaya uyulmasına karar verilen celsede, mahkeme hakiminin mazereti nedeniyle duruşmaya katılan başka bir hakim tarafından, bozmaya karşı direnilmesi talebiyle sundukları dilekçeleri ile yıllarca süren ve ekli dosyalarla birlikte onbin sayfayı geçen dosyanın hiç okunmadan bozma kararına uyulduğu, keza, dosyanın Yargıtay aşamasında bulunduğu bir sırada davacılardan Safiye Savaşır'ın vefatı üzerine, mirasçılarının davaya dahil edilmesi talebine rağmen taraf teşkili oluşturulmadan karar verildiği dikkate alındığında, adil bir yargılama yapılmadığının açık olduğunu,

i. Bireysel başvuruya konu edilen, İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davası hakkında verdiği ret kararıyla, İskenderun Kadastro Mahkemesi tarafından kendileri lehine verilip 1996 yılında onanarak kesinleşmiş olan tapu iptali ve tescil kararının ortadan kaldırıldığını, İskenderun Demir Çelik A.Ş Genel Müdürlüğünün, işgalci olarak elli yılı aşkın süredir kendilerine hiçbir bedel ödemediği uyuşmazlık konusu taşınmazı cüruv dökmek suretiyle kullanmakta olduklarını, aleyhlerine verilen karar ile de bu hukuksuzluğa müsaade edildiğini,

j. Özet olarak; ½ hisseyle tapuda adlarına kayıtlı bulunan ve davalı tarafından bedel ödenmeksizin kullanılmakta olan taşınmaz hakkında 19/12/1997 tarihinde açtıkları el atmanın önlenmesi, ecrimisil ve tazminat istemli davanın 1/11/2012 tarihine kadar devam ettiğini ve yapılan yargılama sonucunda, taşınmazın adlarına tesciline dair kesinleşmiş mahkeme kararı göz önünde bulundurulmaksızın, 1969 tarihli kadastro tespitinden önce yapılan kamulaştırma işlemine değer verilmek suretiyle davalarının reddedildiğini ileri sürerek, makul sürede yargılanma ve adil yargılanma hakları ile mülkiyet hakkının ihlal edildiğini iddia etmişler, sözkonusu anayasal haklarının ağır bir şekilde ihlal edildiğinin belirlenmesini, mülkiyet hakkının ihlaline neden olan derece mahkemesi kararının ortadan kaldırılıp mülkiyet hakkı ihlalini önleyecek bir karar verilmesini talep etmişlerdir.

B. Değerlendirme

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Taşınmazın Kıyı-kenar Çizgisi İçinde Kaldığının Tespitine Dair İdari İşleme İlişkin İddialar

50. Başvurucular başvuru formunda, uyuşmazlık konusu taşınmazın kıyı-kenar çizgisi içinde bırakılmasına ilişkin 9/9/2004 tarihli ve 3215 sayılı Hatay Valiliği işlemi ile bu işlemin onaylanmasına dair 20/12/2004 tarihli ve 2863-15803 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı işleminin iptali talebiyle dava açtıklarını, Hatay İdare mahkemesince verilen

30/11/2007 tarihli ve E.2007/516, K.2007/1795 sayılı kararlar kıyı-kenar çizgisi belirlenmesi işleminin iptal edildiğini, kararın Danıştay 6. Dairesinin 23/12/2008 tarihli ve E.2008/8319, K.2008/9521 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiğini, mahkemece bu davayı açmaya ehil görülmelerinin, taşınmazın maliki olduklarını göstermeye yeterli olduğunu belirtmektedirler.

51. Başvurucular 27/9/2013 tarihli ek dilekçede buna ilave olarak, idarenin yeni kıyı-kenar çizgisi tespit işleminde, Hatay İdare Mahkemesinin kendileri lehine verdiği iptal kararını dayanak almasının izah edilemeyeceğini, iptal kararıyla birlikte İskenderun Kadastro Mahkemesince belirlenen (*Bakınız § 28*) kıyı-kenar çizgisine dönülmüş olduğundan, 210 nolu parseli tamamen kıyı-kenar çizgisi içinde bırakan yeni tespit işleminin yok hükmünde kabul edilmesi gerektiğini ifade etmektedirler.

52. Adalet Bakanlığı görüş yazısında; taşınmazın her ne kadar tapuda başvurucular adına kayıtlı ise de tamamının kıyı kenar çizgisi içinde kaldığından dolayı özel mülkiyete konu olamayacağından bahisle mevcut tapunun iptalinin gerektiğini beyan etmiştir.

53. Başvurucular Adalet Bakanlığı görüş yazısına karşı beyanlarında; kıyı-kenar çizgisinin tespitine ilişkin işlemin İdare Mahkemesi kararıyla iptal edildiğini, yeni kıyı-kenar çizgisi tespit işlemiyle ilgili idarece kendilerine herhangi bir şekilde bilgi verilmediğini, bu ikinci işlemin yoklukla malul olduğunu, kaldı ki kıyı-kenar çizgisi tespit işleminin mülkiyet değişikliğini kendiliğinden çözümlleyen bir işlem olmadığını, mülkiyet hakkı ihlalinin, mahkeme kararından sonra bu defa da idari işlemle devam ettirilmek istenildiğini, davalı idarenin 210 nolu parsel için herhangi bir bedel ödemediğini konuyu kapatmaya çalıştığını, idarenin tek taraflı işlem yapma yetkisini ve bu işlemin hukuka uygunluğu karinesini suistimal ettiğini ifade etmişlerdir.

54. Anayasa'nın "*Kıyılardan yararlanma*" başlıklı 43. maddesi şöyledir:

"Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyılarla sahil şeritlerinin, kullanılış amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir. "

55. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmak için ihlale neden olduğu iddia edilen işlem veya eylem için idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekir.

56. Temel hak ve özgürlüklere saygı, devletin tüm organlarının uyması gereken bir ilke olup bu ilkeye uygun davranılmadığı takdirde, ortaya çıkan ihlale karşı öncelikle yetkili idari mercilere ve derece mahkemelerine başvurulmalıdır. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiği iddialarının öncelikle genel yargı mercilerinde, olağan kanun yolları ile çözüme kavuşturulması esastır. Bireysel başvuru yoluna, iddia edilen hak ihlallerinin bu olağan denetim mekanizması içinde giderilememesi durumunda başvurulabilir (*Bayram Gök. B. No: : 2012/946, 26/3/2013, §§ 17, 18*).

57. Somut olayda, başvuru konusu 210 nolu taşınmazı kapsayan bölgede, 2004 tarihli idari işlemle belirlenen kıyı-kenar çizgisinin iptali talebiyle açılan davada, Hatay İdare Mahkemesince 2007 yılında verilen kararlar uyuşmazlık konusu parselin kuzey sınırının 1956 yılı basımlı haritada deniz içinde kalmasına rağmen, bu durumun kıyı-kenar çizgisi

tespitinde dikkate alınmadığı, tespite ilişkin idari işlemin Kıyı Kanunu ile Uygulama Yönetmeliğine uygun olmadığı gerekçesiyle idari işlemin iptaline karar verildiği, iptal kararı üzerine idare tarafından bu karardaki gerekçeler doğrultusunda yeniden kıyı-kenar çizgisi tespit işleminin yapıldığı, 27/7/2007 tarihli yeni kıyı-kenar çizgisi tespit işlemi ile uyuşmazlık konusu parselin tamamının kıyı-kenar çizgisi içerisinde kaldığı ve hâlihazırda da kıyı-kenar çizgisi içerisinde bulunduğu, başvuru sahiplerinin beyanlarından, bu son işleme karşı idari ve yargısal yollara gidilmeden, buna ilişkin iddiaların doğrudan bireysel başvuru yolunda dile getirildiği anlaşılmaktadır.

58. Başvurucular, idarenin yeni kıyı-kenar çizgisi tespit işleminde, İdare Mahkemesinin kendileri lehine verdiği iptal kararını dayanak almasının izahının bulunmadığını, yeni kıyı-kenar çizgisi tespiti işlemiyle ilgili idarece kendilerine herhangi bir şekilde bilgi verilmediğini, bu ikinci işlemin yoklukla malul olduğunu iddia etmekte iseler de yeni kıyı-kenar çizgisi belirlenmesi işlemi bir şekilde öğrendikleri sabit olup beyanlarından, bahsedilen idari ve yargısal başvuru yolları tüketilmeden bu konudaki iddialarını doğrudan bireysel başvuru yolunda dile getirdikleri neticesine varıldığından, idari ve yargısal başvuru yollarının tamamı tüketilmeksizin yapılan bir bireysel başvurunun kabul edilmesi mümkün değildir.

59. Açıklanan nedenlerle, başvuru sahipleri tarafından, taşınmazlarının kıyı-kenar çizgisi içinde bırakılması suretiyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasının yetkili idari merciler veya doğrudan derece mahkemeleri önünde tanınan başvuru yolları tüketilmeden bireysel başvuru konusu yapıldığı anlaşıldığından başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Taraf Teşkilinin Sağlanmadığı İddiası

60. Başvurucular, dosyanın Yargıtay aşamasında bulunduğu bir sırada davacılarından Safiye Savaşır'ın vefatı üzerine, mirasçılarının davaya dahil edilmesi talebine rağmen taraf teşkili oluşturulmadan karar verildiğini, bu nedenle adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

61. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, bu konuda bir değerlendirmede bulunmamıştır.

62. 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 73. maddesi şöyledir:

"Kanunun gösterdiği istisnalar haricinde hakim her iki tarafı istima veyahut iddia ve müdafalarını beyan etmeleri için kanuni şekillere tevfikan davet etmedikçe hükmünü veremez."

63. Başvurucular, taraf teşkilini sağlamanın dava şartı olduğunu ve mahkemece resen gözetileceğini ileri sürerek, aksi durumun bozma nedeni sayıldığına ilişkin Yargıtay'ın birçok kararını dosyaya ibraz etmişler, somut uyuşmazlıkta taraf teşkili sağlanmadığı için adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini beyan etmişlerdir.

64. İskenderun 1. Sulh Hukuk Mahkemesinin 7/6/2010 tarihli ve E.2010/401, K.2010/486 sayılı kararıyla; vefat eden davacı Safiye Savaşır'ın mirası kırk pay kabul edilerek mirasın, eşi Habip Savaşır, oğulları Niyazi Savaşır, Fevzi Savaşır, Hasan Savaşır, kızı Hülya Yiğit ve torunları Gülten Erten, Erkan Kırıcı arasında hisseleri oranında paylaşılmasına karar verilmiştir.

65. Başvurucular vekili, İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde 26/10/2010 tarihinde yapılan duruşmada, müvekkili Safiye Savaşır'ın 30/5/2010 tarihinde vefat etmesi nedeniyle, veraset ilamı ve varislere ait vekaletnamelerin ibrazı için süre istemiş, mahkeme tarafından veraset ilamı ile vekaletnamelerin sunulması için bir sonraki celseye kadar süre verilmiş, 20/1/2011 tarihli dilekçe ekinde sözkonusu belgeler mahkemeye verilerek, müteveffanın mirasçıları olan müvekkillerin davaya dahil edilmesi talep edilmiştir.

66. Mahkemenin 27/1/2011 tarihli duruşmasında, başvurucular vekilinin, Safiye Savaşır'ın mirasçıları olan sözkonusu kişiler adına vekilliğinin kabulüne karar verilerek tefhimle duruşmaya devam olunmuştur.

67. İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin, başvuruya konu 31/3/2011 tarihli ve E.2010/333, K.2011/151 sayılı kararında, davacı olarak Safiye Savaşır dahil beş kişinin ismine yer verilmiş, Safiye Savaşır'ın mirasçıları ismen davacılar arasında gösterilmemiştir.

68. Başvurucular vekili, 27/5/2011 ve 9/4/2012 tarihli temyiz ve karar düzeltme dilekçelerinde, temyiz ve karar düzeltme yoluna başvuran davacılar arasında Safiye Savaşır'ın mirasçılarının isimlerini belirtmiş ise de temyiz ve karar düzeltmeye konu ettiği derece mahkemesi kararında taraf teşkilinin sağlanmadığı hususunu sözkonusu dilekçelerde dile getirmemiş, bu noktaya ilgili olarak hukuka aykırılık iddiasıyla kararın bozulması talebinde bulunmamıştır.

69. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmak için ihlale neden olduğu iddia edilen işlem veya eylem için idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması şartı arandığından ve başvurucular vekili tarafından, taraf teşkilinin sağlanmadığına ilişkin iddia kanun yolları aşamasında ileri sürülmeden doğrudan bireysel başvuru konusu yapıldığından dolayı, idari ve yargısal başvuru yollarının tamamı tüketilmeksizin yapılan bir bireysel başvurunun kabul edilmesi mümkün değildir.

70. Açıklanan nedenlerle, başvurucular vekilinin, taraf teşkili sağlanmadan yargılama yapılmasına ilişkin iddiasının kanun yollarında ileri sürülmeden bireysel başvuru konusu yapıldığı anlaşıldığından başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. Gerekeçeli Karar Hakkının İhlal Edildiği ve Eksik İnceleme Yapıldığı İddiası

71. Başvurucular, Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 30/6/2009 tarihli ve E.2009/5114, K.2009/10567 sayılı bozma ilamı ile buna uyularak verilen, başvuruya konu derece mahkemesi kararının yeterli gerekçeden yoksun olduğunu, yine bozmaya uyulmasına karar verilen celsede, mahkeme hakiminin mazereti nedeniyle duruşmaya katılan başka bir hakim tarafından, bozmaya karşı direnilmesi talebiyle sundukları dilekçeleri ile yıllarca süren ve ekli dosyalarla birlikte onbin sayfayı geçen dosyanın hiç okunmadan bozma kararına uyulduğunu, bunun sonucunda adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

72. Adalet Bakanlığı görüş yazısında, bu konuda bir değerlendirmede bulunmamıştır.

73. Başvurucuların, kararların yetersiz gerekçeyle verildiği iddiası "*Müdahalenin ölçülülüğü*" başlığı altında (Bkz. § 109 vd.) incelenip ihlal bulunduğundan dolayı, bu husus adil yargılama hakkı yönünden ayrıca incelenmemiştir.

74. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, ... açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir. "

75. İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/10/2008 tarihli ve E.1997/1195, K.2008/342 sayılı kararıyla başvurucular lehine verilen men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat hükmü, Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 30/6/2009 tarihli ve E.2009/5114, K.2009/10567 sayılı kararıyla bozulmuştur.

76. Başvurucular, 26/10/2010 ve 20/1/2011 tarihli dilekçeleriyle bozma kararına karşı direnilmesi talebinde bulunmuş, mahkeme tarafından farklı tarihlerde ara kararlarıyla, kamu kurumlarından taşınmaza ilişkin bilgileri temin etmek amacıyla yazışmalar yapılmış, 27/1/2011 tarihli duruşmada taraflara usulüne uygun olarak söz verildikten sonra bozma ilamına uyulmasına karar verilmiştir.

77. Başvurucular, bozmaya uyma kararını veren hakimin dosya üzerinde yeterli bir inceleme yapmadan karar verdiğini ileri sürmekte ise de bu iddiasını somut bilgi ve belgelere dayandıramamakta, yalnızca hakimin davaya geçici yetkiyle baktığından dolayı, çok kapsamlı olan dosyayı kısa zamanda incelemesinin imkan haricinde olduğu varsayımına dayanmaktadırlar.

78. Hakimin bir dosyaya geçici yetkiyle bakmış olması, dosyayı eksik inceleyerek karar vermiş olduğunu göstermeye yeterli değildir. Bu durumda, sözkonusu iddianın varsayımsal niteliği nedeniyle kanıtlanmamış şikayet kapsamında kabul edilmesi gerekmektedir.

79. Açıklanan nedenlerle, mahkemenin eksik incelemeye dayalı olarak karar verdiği iddiası başvurucular tarafından kanıtlanamadığından, başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

d. Mülkiyet Hakkının İhlali İddiası

80. Başvurucuların, mülkiyet hakkının ihlaline ilişkin şikayetleri açıkça dayanaktan yoksun olmadığı gibi bu şikayetler için diğer kabul edilemezlik nedenlerinden herhangi biri de bulunmamaktadır. Bu nedenle, başvurunun bu bölümüne ilişkin olarak kabul edilebilirlik kararı verilmesi gerekir.

e. Yargılamanın Makul Sürede Sonuçlandırılmadığı İddiası

81. Başvuru formu ile eklerinin incelenmesi sonucunda, başvurucuların, davanın uzun sürdüğüne ilişkin şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun olmadığından ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşıldığından bu şikayet yönünden başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Mülkiyet Hakkının İhlali İddiası

82. Başvurucular, başvuru konusu taşınmazın, İskenderun Kadastro Mahkemesinin 13/12/1996 tarihinde kesinleşen kararı ile adlarına hükmen tapuya tesciline karar verildiğini, tapu kaydına dayanılarak, men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat talebiyle açtıkları davanın ise; taşınmazın tespit tarihinden önce 3/2/1968 tarihinde kamulaştırıldığı ve davacılar (başvurucular) tarafından kamulaştırma bedelinin artırılması davası açıldığı

dikkate alındığında, dava konusu taşınmaza ilişkin kamulaştırma işleminin idari yönden kesinleştiği ve mülkiyetin idareye geçtiği, bu itibarla kamulaştırmaya el atmadan bahsedilemeyeceği gerekçesiyle reddedilmesi ile tapulu taşınmazların davalıların işgalinden dolayı kullanılmayıp, üzerinde herhangi bir şekilde tasarrufta bulunamamaları, davalı idarenin ise hiçbir bedel ödemediği taşınmazı kullanması nedeniyle mülkiyet haklarının orantısız bir şekilde ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

83. Adalet Bakanlığı görüş yazısında; taşınmaz halihazırda adlarına tapuya tescilli bulunduğu için, başvuru sahiplerinin taşınmazın kayden maliki olduklarını, kamulaştırmanın idari yönden kesinleştiği ve mülkiyetin idareye geçtiği yönündeki Yargıtayın tespitine değer verilse bile bu durumun, başvuru sahiplerinin mülkiyet hakkı konusunda meşru bir beklentiye sahip olmalarına engel teşkil etmeyeceğini, kamulaştırma işleminin geçerli olduğu ve mülkiyet hakkı bağlamındaki yasallık, kamu yararı vb. gerekçelere uyulduğu değerlendirilse dahi, başvuru sahiplerinin taşınmaza karşılık bir bedeli idareden alamadıkları gözetildiğinde, en azından taşınmazın bedeline yönelik meşru bir beklentilerinin bulunabileceği dile getirilmiştir.

84. Başvuru sahipleri Adalet Bakanlığı görüş yazısına karşı beyanlarında; Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin yıllar sonra, ortada haklı bir gerekçe yok iken görüş değiştirip, kamulaştırmanın idari yönden kesinleştiği, mülkiyetin idareye geçmiş olduğu gerekçesiyle derece mahkemesi kararını bozması ve bozma kararına uyularak men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davasının reddedilmesi ile mülkiyet hakkının ihlal edildiğini, 210 nolu parselle ilgili kamulaştırmanın bulunmadığını, davalı idarenin 210 nolu parsel için herhangi bir bedel ödemediği konuyu kapatmaya çalıştığını ifade etmişlerdir.

85. Başvuru sahipleri yaptıkları başvuruda, öncelikle mülkiyet hakkının varlığının ve bu hakkın ihlal edildiğinin belirlenmesini, sonra da ihlali önleyecek şekilde bir karar verilmesini talep etmektedirler. Bu durumda öncelikle başvuru sahiplerinin başvuruya konu davada, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı kapsamında bir haklarının bulunup bulunmadığının, bu hakkın varlığı neticesine ulaşılması durumunda ise buna, kamu gücü eliyle yapılmış bir müdahalenin olup olmadığının ve varsa eğer, müdahalenin ihlal teşkil edip etmediğinin tartışılması gerekmektedir.

i. Anayasa Tarafından Korunan Bir Mülkiyet Hakkının Bulunup Bulunmadığı

86. Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

87. Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

88. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) Ek (1) No.lu Protokol'ün "Mülkiyetin korunması" kenar başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez. "

89. Anayasa'nın 35. maddesinde herkesin, mülkiyet hakkına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabileceği, mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır. Mülkiyet hakkı, kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak koşuluyla, sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, ürünlerinden yararlanma ve tasarruf olanağı veren bir haktır (Anayasa Mahkemesinin 17/5/2012 tarih ve E.2011/58, K.2012/70 sayılı kararı).

90. Anayasa'nın 35. maddesinde yer verilen mülkiyet kavramı, kapsam itibarıyla 4721 sayılı Kanun'da yer alan mülkiyet kavramı ile sınırlı olmamakla birlikte, taşınmaz mülkiyetinin Anayasa'nın 35. maddesindeki güvence kapsamına girdiğinde kuşku yoktur. Anayasa'nın 35. maddesi kapsamındaki hakkının ihlal edildiğini ileri süren başvurucu, böyle bir hakkın varlığını kanıtlamak zorundadır. Bu nedenle, öncelikle başvurucunun, Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca korunmayı gerektiren mülkiyete ilişkin bir menfaate sahip olup olmadığı noktasındaki hukuki durumunun değerlendirilmesi gerekir (*İhsan Vurucuoğlu*, B. No: 2013/539, 16/5/2013, §§ 30, 31).

91. Anayasa ve AİHS'nin ortak koruma alanında yer alan mülkiyet hakkı, mevcut mal, mülk ve varlıkları koruyan bir güvencedir. Bir kişinin hâlihazırda sahibi olmadığı bir mülkün, bu mülkte gelecekteki değer artışı da içerecek şekilde mülkiyetini kazanma hakkı, kişinin bu konudaki menfaati ne kadar güçlü olursa olsun Anayasa ve Sözleşme'yle korunan mülkiyet kavramı içerisinde değildir. Gelecekte elde edileceği iddia edilen bir kazanç, kazanılmadığı veya bu kazançla yönelik icrası mümkün bir iddia mevcut olmadığı sürece mülk olarak değerlendirilemez (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *Denimark Ltd/Birleşik Krallık*, B. No: 37660/97, 26/9/2000; *Kopeccky/Slovakya*, B. No: 44912/98, 28/9/2004, § 35).

92. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 704. maddesinde mülkiyet hakkının kapsamına arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümlerin girdiği, 705. maddesinde, taşınmaz mülkiyetinin kazanılmasının kural olarak tescille gerçekleşeceği; miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet hakkının tescilden önce kazanılacağı, ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesinin, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlı olduğu hükme bağlanmıştır.

93. Başvuru konusu 210 parsel sayılı taşınmaz hâlihazırda başvurucular adına tapuda kayıtlı olup, başvurucuların bu taşınmazı Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ile Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında "mülk" kavramı içerisinde yer almaktadır.

94. Kadastro Mahkemesinin yaklaşık 30 yıllık yargılaması neticesinde vermiş olduğu karar ile 210 nolu parsel başvurucular adına tescil edilmiştir. Bu tescil hükmü tapuya da işlenmiş olup, 1996 yılından beri ve hâlihazırda başvurucular taşınmazın kayden malikidirler. Taşınmazın kıyı-kenar çizgisi içinde kalmasına ve bireysel başvuruya konu olan

mahkeme kararıyla, mülkiyetinin kamulaştırma yoluyla 1968 yılında idareye geçtiğine hükmedilmesine rağmen, başvurucular adına kayıtlı olan tapusu iptal edilmemiştir.

95. Sonuç olarak, başvurucuların, taşınmazın halen hükmen maliki oldukları nazarı itibara alındığında, uyumsuzluk konusu taşınmaz üzerinde korunmaya değer bir menfaatlerinin bulunduğu kabul edilmesi gerekmektedir.

96. Başvurucuların, Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanında kalan mülkiyet hakkının mevcudiyeti neticesine ulaşıldığından, bu aşamada incelenmesi gereken husus, söz konusu mülkiyet hakkına kamu makamları eliyle yapılmış bir müdahalenin olup olmadığı ve varsa eğer müdahalenin kanuni dayanağının bulunup bulunmadığına ilişkin olmalıdır.

ii. Müdahalenin Varlığı

97. Somut olayda, başvurucuların hükmen maliki olmaya devam ettikleri 210 nolu taşınmaz üzerine, iktisap tarihinden önce dökülen fabrika atıkları ve çürufun kaldırılmayıp, başvurucuların ifadesine göre yeni atıklar ve çüruf dökülmeye devam edilmek suretiyle, taşınmaza kamu otoritesince fiilen el konulduğu hususunda ihtilaf bulunmadığından, mülkiyet hakkına kamu makamları eliyle yapılmış bir müdahalenin varlığında tartışma sözkonusu değildir.

iii. Müdahalenin İhlal Teşkil Edip Etmediği

Genel İlkeler

98. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkının mutlak bir hak olmadığı ve kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesi belirtilmiştir. Anayasa'nın 13. maddesi temel hak ve hürriyetleri sınırlandırmada genel ilkeleri tespit ederken Devlet ve kamu tüzel kişilerine özel mülkiyette bulunan taşınmazları kamulaştırma yetkisi veren ve kamulaştırma ilkelerini belirleyen Anayasa'nın 46. maddesi mülkiyet hakkının sınırlandırılmasına ilişkin özel hükümler içermektedir. Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği, başvurucuların bahsedilen talebinin değerlendirilmesinde Anayasa'nın 35. maddesiyle birlikte 13. ve 46. maddelerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 28).

99. Anayasa'nın 35. maddesi ve (1) No.lu Protokol'ün 1. maddesi paralel düzenlemelerle mülkiyet hakkına yer vermiştir. Her iki düzenleme de üç kural ihtiva etmektedir. İki düzenlemenin ilk cümleleri herkese mülkiyet hakkını tanımakta, ikinci cümlesi ise kişilere ait mülkiyetin hangi koşullarla sınırlandırılabilmesini ya da mülkünden yoksun bırakılabilmesini hüküm altına almaktadır (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 29).

100. Her iki düzenlemenin üçüncü cümleleri ise farklı şekilde ele alınmıştır. Anayasa'nın 35. maddesinin son fıkrası mülkiyet hakkının kullanımının toplum yararına aykırı olamayacağı şeklinde hakkın kullanımına ilişkin genel bir ilkeye yer verirken, Sözleşmeye Ek (1) numaralı protokolün birinci maddesinin ikinci fıkrası devletlere mülkiyeti kamu yararına düzenleme ile vergiler ve diğer katkılar ile cezaların tahsili konusunda gerekli gördükleri yasaları uygulama konusundaki haklarını saklı tutarak bu durumun mülkiyet hakkı kapsamına girmediği belirtilmektedir. Bununla beraber Anayasa'nın birçok maddesi ilgili olduğu hususta devlete düzenleme yetkisi vermektedir (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 30).

101. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkına getirilecek sınırlamaların kamu yararı amacıyla ve kanunla yapılması gerektiği hüküm altına alınırken (1) No.lu

Protokol'ün 1. maddesi mülkiyetten yoksun bırakmanın kamu yararıyla, yasada öngörülen koşullarla ve uluslararası sözleşmelere uygun olarak yapılabileceğini öngörmektedir. AİHM, yasada öngörülen koşulları, bir diğer ifadeyle hukukiliği geniş yorumlayarak istikrar kazanmış yargı kararlarına dayanan içtihat yoluyla geliştirilmiş ilkelerin de hukukilik şartını karşılayabildiğini kabul ederken (bkz. *Malonei/İngiltere*, B. No:8691/79, 2/8/1984, § 66-68) Anayasa, tüm sınırlandırmaların mutlak manada kanunla yapılacağını öngörerek Sözleşme'den daha geniş bir koruma sağlamaktadır (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 31).

102. Anayasa'ya göre bu hakka ancak kamu yararı nedeniyle ve kanunla sınırlama getirilebilir. Özel mülkiyetteki bir taşınmazın kamu yararı amacıyla ihtiyaç duyulması halinde şekil ve koşulları yasayla belirlenmek şartıyla kamulaştırılmak suretiyle kamu hizmetine tahsis edilerek özel mülkiyeti sona erdirilebilir. Kamulaştırmanın nasıl ve hangi ilkelere göre yapılacağı Anayasa'nın 46. maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. (Bkz. AYM, E.1988/34, K.1989/26, K.T. 21/6/1989; E.2011/58, K.2012/70, K.T. 17/5/2012 ve E.2004/25, K.2008/42, K.T. 17/1/2008)

Müdahalenin Kanuniliği

103. Hukuka uygunluğu konusunda farklı mahkeme kararları bulunmakla birlikte bu müdahale, TDÇİ'nin 27/1/1968 tarihli ve 52 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla alınıp, Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Reisliğinin 3/2/1968 tarihli ve 01175 sayılı işlemiyle uygun görülerek gerçekleştirilen kamulaştırma işlemine dayanmaktadır. Bu işlemin, 6830 sayılı Kanun hükümleri tatbik edilerek tesis edildiği gözetildiğinde, müdahalenin en azından söz konusu tarihler itibarıyla kanunilik unsurunun varlığının kabul edilmesi gerekmektedir.

Meşru Amacın Varlığı

104. Başvurucuların hükmen elde ettikleri taşınmaza, 6830 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak yapılan müdahalenin kamu yararı amacına uygun olup olmadığını bu aşamada değerlendirilmesi gerekmektedir.

105. Kamu yararı kavramı, genel bir ifadeyle özel veya bireysel çıkarılardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir. Bütün kamusal işlemler, nihai olarak kamu yararını gerçekleştirmek hedefine yönelmek durumundadır (AYM, E.2010/30, K.2012/7, K.T.19/1/2012).

106. Kamu yararı doğası gereği geniş bir kavramdır. Özellikle kişileri bedelini ödeyerek mülkiyetlerinden yoksun bırakmayı düzenleyen yasalar gibi sosyal ve ekonomik politikaların uygulanmasını belirleyen düzenlemeler konusunda yasama organının geniş bir takdir yetkisi olması doğaldır. Açıkça makul bir temelden yoksun olmadıkça yasama organının neyin kamu yararına olduğuna dair verdiği karara saygı duyulmalıdır. Yasama ve yürütme organları toplumun ihtiyaçlarını dikkate alarak neyin kamu yararına olduğunu belirlemede geniş bir takdir yetkisine sahiptirler. Kural olarak kamu makamları ekonomik veya toplumsal bir politikayı hayata geçirmek amacıyla mülkiyet hakkına müdahale etmişlerse burada meşru bir kamu yararı amacının bulunduğunu varsaymak gerekir. Kamu yararı konusunda bir uyuşmazlığın çıkması halinde ise örneğin kamulaştırma gibi hususlarda uzmanlaşmış ilk derece ve temyiz yargılaması yapan mahkemelerin uyuşmazlığı çözmek konusunda daha iyi konumda oldukları açıktır. Bu nedenle müdahalenin kamu yararına uygun olmadığını ispat yükümlülüğü bunu iddia edene aittir (Benzer yöndeki AİHM kararları için bkz. *James ve diğerleri/İngiltere*, B. No: 8793/79, 21/2/1986, § 46; *Eski Yunan Kralı ve diğerleri/Yunanistan*, B. No: 25701/94, 23/11/2000, § 87; *Broniowski/Polonya* B. No: 31443/96, 22/6/2004, § 148).

107. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru incelemesinde açıkça temelden yoksun veya keyfi olduğu anlaşılmadıkça yetkili kamu organlarının kamu yararı tespiti konusundaki takdirine müdahalesi söz konusu olamaz (*Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 36).

108. Uyuşmazlık konusu taşınmazın kamulaştırılması işleminin; İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) çerçevesinde, yükselen ithalat oranları karşısında ülkenin ihtiyaç duyduğu yurtiçi demir-çelik üretimini artırarak dış ticaret dengesini korumak için, üçüncü demir-çelik sanayi tesisinin kurulması maksadıyla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Bununla aynı zamanda, gelişen ekonomi için lüzumlu mallar olan demir-çelik ürünlerinin maliyetlerinin düşürülmesi hedeflenmiştir. (*Bkz. Başbakanlık DPT Müsteşarlığı İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, s. 467 vd.*) Belirtilen nedenlerle, kamulaştırma işleminin gerçekleştirilmesinde genel bir kamu yararının bulunduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Esasen başvurucular tarafından da idari işlemin tesisinde kamu yararı maksadı dışında bir gayenin güdüldüğü yönünde bir iddiada bulunulmamıştır.

Müdahalenin Ölçülülüğü

109. “Mülkiyet hakkının ihlali iddiası” ana başlığı altında son olarak, davalı idare tarafından kamu yararı gerekleriyle yapılan müdahalenin ölçülü olup olmadığı, kamunun ve başvurucuların menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulup kurulmadığının irdelenmesi gerekmektedir.

110. Anayasa’nın 35. maddesine göre kişilerin mülkiyetleri ancak kanunla öngörülmuş usullerle ve kamu yararı gereği, karşılığı ödenmek suretiyle ellerinden alınabilir. Anayasa’nın 13. maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi uyarınca kişilerin mülklerinden mahrum bırakılmaları halinde elde edilmek istenen kamu yararı ile mülkünden mahrum bırakılan bireyin hakları arasında adil bir denge kurulması gerekmektedir.

111. Ölçülülük ilkesi, “*elverişlilik*”, “*gereklilik*” ve “*orantılılık*” olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. “*Elverişlilik*”, öngörülen müdahalenin, ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, “*Gereklilik*”, ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını, yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, “*Orantılılık*” ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

112. AİHM de mülkiyet hakkına yapılan bir müdahalenin Sözleşme’ye uygunluğunu denetlerken, yapılan müdahalenin kamu yararı ya da genel yararı amaçlamasının yanı sıra toplumun genel yararı ile birey haklarının korunması arasında adil bir dengenin de gözetilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çerçevede bireylerin, mülklerinin değeriyle orantılı makul bir bedel ödenmeden mülklerinden mahrum edilmeleri halinde yapılan müdahalenin ölçülü olmadığına hükmetmektedir. Bununla beraber Sözleşme ile korunan mülkiyet hakkı her durumda tam bedelin ödenmesini güvence altına almamaktadır. Ekonomik reform ya da sosyal adaleti gerçekleştirmek gibi geniş çaplı tedbirleri uygulamaya yönelik istisnai durumlarda meşru kamu yararı amacıyla yoksun bırakılan mülkiyetin piyasa değerinin altında ödeme yapılmasını ölçülülük ilkesine aykırı bulmayabilmektedir (bkz. *Sporrong ve Lönnroth/İsveç*, B. No: 7151/75 ve 72/52/75, 23/9/1982, § 69; *James ve diğerleri/İngiltere*, B. No: 8793/79, 21/2/1986, § 54; *Papachelas/Yunanistan*, B. No: 31423/96, 25/3/1999, § 48; *Lithgow ve diğerleri/İngiltere*, B. No: 9006/80, 9262/81, 9263/81, 9265/81; 9266/81; 9313/81; 9405/81, 8/7/1986 § 120-121).

113. Somut olayda, Hatay ili İskenderun ilçesinde daha önce yapılmış olan iki adet demir-çelik fabrikasına, kamu yararı amacıyla ihtiyaç duyulması üzerine üçüncüsünün ilave edilmesi için, uyuşmazlık konusu taşınmazı da içine alan büyük çaplı bir kamulaştırma

işlemi gerçekleştirilmiştir. Dosyadaki bilgilerden görüldüğü kadarıyla, idarece kamulaştırma bedelleri takdir edilmiş, kamulaştırma bedelini düşük bulan taşınmaz sahipleri tezyidi bedel davası açmışlardır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin da uyuşmazlık konusu taşınmazları dışında kalan birçok taşınmazları için (Kararı köyü 51, 63, 77, 359, 360, 361, 516 ve 517 parsel sayılı taşınmazlar) açtıkları bedel artırma davasını kazanıp taşınmaz bedellerini aldıkları görülmektedir. Bu durumda, meşru kamu yararı amacıyla yoksun bırakılan mülkiyet için, piyasa değerinin altında ödeme yapılmasını gerektiren ekonomik reform ya da sosyal adaleti gerçekleştirmek gibi geniş çaplı tedbirleri uygulamaya yönelik istisnai bir durumun bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

114. Anayasa'nın 46. maddesinde öngörülen ve temel ögesinin "kamu yararı" olduğu kabul edilen kamulaştırma, bir taşınmaz üzerindeki özel mülkiyet hakkının, malikin rızası olmaksızın, kamu yararı için ve karşılığı ödenmek koşuluyla devlet tarafından sona erdirilmesidir. Kamulaştırmayı düzenleyen 46. maddenin birinci fıkrasında; "*Devlet ve kamu tüzelkişileri, kamu yararının gerektirdiği hallerde, karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idari irtifaklar kurmaya yetkilidir*" denilmektedir. Kamu yararı bulunması, kamulaştırma kararının yasada gösterilen esas ve usullerine uyulması, gerçek karşılığın peşin ve nakden ödenmesi kamulaştırmanın anayasal öğeleridir (AYM, E.2004/25, K.2008/42, K.T.17/1/2008).

115. Kamulaştırma işleminin yapıldığı tarihte, 210 nolu taşınmazın zilyedi olan başvuru sahipleri, mülkiyeti çekişmeli bulunan taşınmazın kamulaştırılması işlemi üzerine önce bedel artırma davası açmışlar, ancak taşınmazın tapuda kendi adlarına kayıtlı olmaması nedeniyle bu davalarını atıya terk edip onun yerine taşınmazın TDÇİ adına tapuya tespitine itiraz davası açmışlardır. TDÇİ ise adlarına tapuya tescil edilen fakat mülkiyeti çekişmeli bulunan taşınmaz için başvuru sahiplerine herhangi bir bedel ödemedi, üzerine fabrika atıkları ve çürük dökmek suretiyle taşınmazı fiilen kullanmaya devam etmiştir.

116. Bakılan uyuşmazlıkta olduğu gibi, maliki konusunda ihtilaf bulunan bir taşınmaza ait mülkiyet hakkının varlığını tespit mahkemelere bırakılmıştır. Buna göre, kıyılar dâhil taşınmaz mallarda mülkiyet hukukuna yönelik, hakkın özünü ilgilendiren uyuşmazlıkların çözümü adli yargının görev alanı içerisinde kalmaktadır (Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulu, E.1996/5, K.1997/3, K.T. 28/11/1997). Bunun için, bir taşınmaz üzerinde hak iddia eden kişinin söz konusu hakkın varlığını mahkeme önünde ispat etmesi gerekir.

117. Diğer yandan, hukuk devletinin asli unsurları arasında yer alan hukuki belirlilik veya güvenlik ilkesi, hukuki durumlarda belirli bir istikrarı temin etmekte ve kişilerin mahkemelere güvenine katkıda bulunmaktadır. Birbiriyle uyuşmayan mahkeme kararlarının sürüp gitmesi, yargı sistemine itimadı azaltarak, yargısal bir belirsizliğe yol açabilir (Bkz. *Nejdet Şahin ve Perihan Şahin/Türkiye* [BD], B. No: 13279/05, 20/10/2011, § 57).

118. Ancak, bireylerin makul güvenlerinin korunması ve hukuki güvenlik ilkesi, içtihadın değişmezliği şeklinde bir hak bahsetmemektedir (Aynı yöndeki AİHM kararları için bkz. *Unédic/Fransa*, B. No: 20153/04, 18/12/2008, § 74; *Nejdet Şahin ve Perihan Şahin/Türkiye* [BD], § 58). Mahkemelerin yorumlarında dinamik ve evrilen bir yaklaşımın sürdürülememesi reform ya da gelişimi engelleyeceğinden, kararlardaki değişim, adaletin iyi idaresine aykırılık teşkil etmez (Aynı yöndeki AİHM kararı için bkz. *Atanasovski/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, B. No: 36815/03, 14/1/2010, § 38).

119. Mahkeme içtihatlarındaki değişim yargı organlarının takdir yetkisi kapsamında kalmakta olup, böyle bir değişiklik özü itibarıyla, önceki çözümün tatminkâr bulunmaması anlamına gelir (Aynı yöndeki AİHM kararı için bkz. *S.S.Bahklıçeşme Beldesi Tarım Kalkınma Kooperatifi ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 3573/05 ... 17293/05, 30/11/2010, § 28). Ancak, aynı hususta daha önce çıkan kararlardan farklı bir hüküm kurulması halinde, mahkemelerce, bu farklılaşmaya ilişkin makul bir açıklama getirilmesi gerekmektedir (Aynı yöndeki AİHM kararı için bkz. *Stoilkovska/Makedonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti*, B. No: 29784/07, 18/7/2013, § 49).

120. İskenderun Tapulama Mahkemesinde görülen ve kamulaştırmayla mülkiyetin idareye geçtiği gerekçesiyle reddedilen tespite itiraz davalarının Yargıtay tarafından bozulması üzerine, mahkemece bozulan kararlardan birinin (Kararılan Köyü 235 parselle ilişkin dosya) dosyası öncü dosya seçilerek ilk kararda direnilmiş, ısrar kararını temyizen inceleyen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 23/12/1987 tarihli ve 1987/7-431, K.1987/1077 sayılı kararında; *"Genel mahkemelerden, kadastro mahkemesine intikal eden davalara Kadastro Kanunu'nda yazılı kurallara göre kaldığı yerden devam edilir ve uyumsuzluk, aktarılan davanın açıldığı gündeki hukuksal duruma göre çözümlenir. Kamulaştırma Kanunu'nun 30. maddesi hükmüne göre; bir idarenin, diğer bir idareye ait taşınmaz kamulaştırma yetkisi yoktur. Her iki idare ancak anlaşma yolu ile işi halledebilirler. Buna rağmen verilen bir kamulaştırma kararı yok hükmündedir ve Kamulaştırma Kanunu'nun öngördüğü bir kamulaştırma işlemi olarak kabul edilemez. Nitekim, aynı Yasanın 1. maddesi hangi taşınmazlar hakkında kamulaştırma kararının verilebileceğini açıkça belirtmiştir. Olayda, genel mahkemedeki davanın açılmasından (dava 30/5/1968 tarihinde açılmış, taşınmazın tapulama tespiti ise 20/4/1969 tarihinde yapılmıştır.) önce alınan 3/2/1968 tarihli kamulaştırma kararı yok hükmünde olduğu için M.K.ün 633. maddesinin ikinci hükmü uyarınca mülkiyetin geçtiği söylenemez. Mülkiyet, dava ve tespit tarihinden sonra, 3/7/1969 günü tapu memuru huzurunda 3522 sayılı Yasaya göre meccanen yapılan ferağ takriri üzerine davalı T. Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne geçmiştir. Mahkemenin, bu gerçeği dikkate almayarak tespit gününden sonra tapuda yapılan intikale göre hüküm kurması usul ve yasaya aykırıdır. O halde mahkemece, dava günündeki hukuksal duruma göre uyumsuzluğun çözülmesi gerekir"* gerekçesiyle direnme kararını bozmuştur.

121. Uyumsuzluk konusu 210 nolu taşınmaz ve aynı kapsamda bulunan diğer taşınmazlar için açılan tespite itiraz davalarında bu karara uyularak, kamulaştırmaya itibar edilmemiş, taşınmazlara tespit öncesinde, kazandırıcı zamanaşımı süresi boyunca malik sıfatıyla zilyet olduğu gerekçesiyle davalar davacılar lehine sonuçlandırılmıştır.

122. Başvuru konusu 210 nolu parsel için men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davasında verilen kararı temyizen inceleyen Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, 30/6/2009 tarihli ve E.2009/5114, K.2009/10567 sayılı kararında; *"Dosyada bulunan kanıt ve belgelerden dava konusu taşınmazın 3 Şubat 1968 tarihinde kamulaştırıldığı ve bu davanın davacıları tarafından kamulaştırma bedelinin artırılması davası açıldığı gözetilerek dava konusu taşınmaza ilişkin kamulaştırma işleminin idari yönden kesinleştiği ve mülkiyetinin de idareye geçtiği, bu itibarla kamulaştırmaz el atmadan bahsedilemeyeceği nazara alınarak davanın reddine karar verilmesi gerekirken, taşınmaza davalıların kamulaştırma olmaksızın el atıkları ve dava konusu taşınmazın üzerine fabrika atıkları ile cüruf döktükleri, taşınmazı işgal ettikleri ve taşınmazı haksız olarak ellerinde bulundurdıkları gerekçesiyle hüküm kurulması doğru görülmemiştir"* kanaatine ulaşarak, ilk derece mahkemesinin müdahalenin men'ine, ecrimisil ve tazminata hükmedilmesine ilişkin kararını bozmuş, mahkemece bozma kararına uyularak ve aynı gerekçeyle dava reddedilmiştir. Böylece, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun, kamulaştırma kararının yok hükmünde olduğu gerekçesinin tam tersi bir sonuca ulaşılmıştır.

123. Dairece, Hukuk Genel Kurulunun dayandığı gerekçenin aksi yönde bir neticeye varılınca dayanılan gerekçe yeterli ve tatmin edici değildir. Daha açık bir ifadeyle, Hukuk Genel Kurulu, kamulaştırma kararının yok hükmünde olduğu kanaatine ulaşıırken, Kamulaştırma Kanunu'nun 1. ve 30. maddelerindeki, ancak özel mülkiyetteki taşınmazların kamulaştırılabilip kamu malının kamulaştırılamayacağına, bir idarenin diğer bir idareye ait taşınmazı yalnızca anlaşma yoluyla devralabileceğine ilişkin hükümlere dayanmış iken, Yargıtay Beşinci Hukuk Dairesi, kanundaki bu açık hükmün tersi yönünde bir sonuca nasıl ulaştığını izah etmemiş, Hazine adına kayıtlı olan taşınmaz üzerinde yapılan kamulaştırmanın hangi gerekçelerle geçerli olduğunu ortaya koymamıştır. Ayrıca kamulaştırmanın yapıldığı tarihte taşınmazın Hazine adına kayıtlı olmadığı, yahut Hazine adına olan tapunun hukuki dayanaktan yoksun olduğu gibi bir gerekçeye de dayanmamış, kısaca, "*Kamu malının kamulaştırılamayacağı, ancak idari yoldan, anlaşarak devredilebileceği*" ilkesini nasıl aştığını izah etmemiştir.

124. Kamulaştırmanın yapıldığı 3/2/1968 tarihinde başvuru konusu taşınmazın Hazine adına kayıtlı olduğu ve 3/7/1969 tarihinde mal müdürlüğünce TDÇİ'ye devir ve temlik edildiği tapu kaydı ve ilgili belgelerde görülmektedir.

125. Yargıtay 7. Hukuk Dairesinin 14/10/1996 tarihli ve E.1996/4525, K.1996/8235 sayılı kararıyla onanmış olan ve taşınmazın başvurucular adına tapuya kayıt ve tesciline karar veren İskenderun Kadastro Mahkemesinin, 18/4/1996 tarihli ve E.1995/13, K.1996/15 sayılı kararında ise; 210 nolu parselin Hazine adına idari yoldan tapunun oluşturulduğu 1961 yılına kadar davasız-aralıksız, malik sıfatıyla başvurucuların murisi tarafından kullanıldığı, Hazine adına idari yoldan tapunun teşekkül ettirildiği tarih itibarıyla başvurucuların murisi lehine kazandırıcı zamanaşımı yoluyla taşınmaz malı kazanma koşullarının meydana geldiği ve Hazine adına oluşturulan 26/12/1961 tarihli ve 96 nolu tapu kaydının hukuki dayanaktan yoksun olduğu gerekçesine dayanılmıştır. Daha net bir ifadeyle, mahkeme "*Kamu malının kamulaştırılamayacağı*" ilkesi kadar geçerli ve kuvvetli olan, "*Kamu malının özel mülkiyete konu olamayacağı*" ilkesini, Hazine adına kayıttan önce kazandırıcı zamanaşımı koşullarının oluştuğu, dolayısıyla Hazineye ait kaydın hukuki dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle karşılamıştır.

126. Aynı şekilde, başvuru konusu 210 parsel sayılı taşınmazla aynı saha içinde kamulaştırmaya konu edilen 26 parsel sayılı taşınmaz için başvurucuların açtıkları kamulaştırmazlık elkoyma nedeniyle tazminat davasında, İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14/7/1995 tarihli ve E.1995/229, K.1995/753 sayılı kararıyla; davalı idarenin başvuruculara ait taşınmazla kamulaştırmazlık el koyduğu gerekçesiyle davanın (kısmen) kabulüne ve tespit edilen bedel yatırıldığında Medeni Kanun'un 912. maddesi gereğince taşınmazın davalı idare adına tesciline, (taşınmazın değerini aşan fazlaya ilişkin tazminat talebinin reddine) karar verilmiş, sözkonusu karar Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 18/10/1995 tarihli ve E.1995/15539, K.1995/16742 sayılı kararıyla onanarak, hükmedilen tazminat başvuruculara ödenmiştir.

127. Kararılan Köyü 105, 225, 231, 238, 286 ve 421 nolu parseller için açılan kamulaştırmazlık elkoyma nedeniyle tazminat davaları da aynı derece mahkemesinin, aynı gerekçeyle verdiği kararlarla davacılar lehine sonuçlanmış, bu kararlar yine Yargıtay 5. Hukuk Dairesince onanmıştır.

128. Başvuruculara ait 26 parsel sayılı taşınmaz ile sayılan diğer taşınmazlar (Bkz. §. 127) için, idarenin kamulaştırmazlık elkoyma nedeniyle başvuruculara ve diğer davacılarla tazminat ödemesine ve tespit edilen bedel yatırıldıktan sonra taşınmazın davalı idare adına tesciline hükmedilirken, başvuru konusu 210 parsel sayılı taşınmaz için men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat istemi, "*Kamulaştırma kesinleşmiştir*" gerekçesiyle reddedilmiş, aynı

mahkeme ve Yargıtayın aynı Dairesinin verdiği birçok kararda kamulaştırmanın geçerliliği konusunda birbirine taban tabana zıt bir sonuca ulaşılmıştır. Bu sonuç, kesinleşen mahkeme kararıyla taşınmaz mülkiyetine kavuşan başvuru sahiplerinin mülkiyet hakkının ortadan kalkmasını netice vereceğinden dolayı, kesin hükmün etkisini izale edecek mahiyettedir.

129. Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin, başvuru konusu uyuşmazlıkta kamulaştırmanın geçerliliğine dair değerlendirmelerinin, başvuru sahiplerinin açıkları davaya konu olayların farklılığından kaynaklanmadığı, hem kendisinin eski içtihatlarıyla, hem de 7. Hukuk Dairesinin ve Hukuk Genel Kurulunun farklı davalarda verdiği aynı konudaki ilamlarıyla çelişki oluşturduğu anlaşılmaktadır. Benzer olaylar çerçevesinde verilen mahkeme kararlarında görülebilecek tutarsızlıklar, hukuki belirsizlik oluşturmaları nedeniyle, Anayasa Mahkemesinin yapacağı incelemede dikkate alınacaktır.

130. Yargısal kararlardaki değişiklikler, hukukun dinamizmini ve mahkemelerin yaklaşımlarının yaşanan gelişmelere uyarılama kabiliyetlerini yansıtmaya yönüyle olumludur. Ancak, uygulamadaki birlikteliği sağlamaları beklenen yüksek mahkemeler içinde yer alan dairelerin benzer davalarda tatmin edici bir gerekçe göstermeksizin farklı sonuçlara ulaşmaları, bir kararın belirli bir daireye düştüğü takdirde onanacağı, başka bir daire tarafından ele alındığı takdirde bozulacağı gibi ihtimale dayalı ve birbirine zıt sonuçları ortaya çıkarır. Bu ise hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine ters düşecektir. Ayrıca, böyle bir algının toplumda yerleşmesi halinde, bireylerin yargı sistemine ve mahkeme kararlarına duymaları beklenen güven zarar görebilir (*Türkan Bal* [GK], B. No: 2013/6932, 6/1/2015 § 64).

131. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Karayılan Köyündeki taşınmazların kamulaştırma yoluyla TDÇİ'ye devrine ilişkin dosyalarda, kamulaştırmanın yok hükmünde olduğu içtihadını koymuş, 7. Hukuk Dairesi tepite itiraz davalarını davacılar lehine sonuçlandırmış, 5. Hukuk Dairesi de Genel Kurulun kararı doğrultusunda, kamulaştırmaz el atma nedeniyle açılan tazminat davalarında, kamulaştırmanın yok hükmünde olduğu yani taşınmazlara kamulaştırmaz el atıldığı gerekçesiyle verilen tazminat kararlarını istikrarlı bir şekilde onamıştır. Bu nedenle, açıkları tepite itiraz davasını kazanarak taşınmazın hükmün maliki olan başvuru sahiplerinin, aktif sıfatıyla açıkları müdahalenin men'i, erimisil ve tazminat davasında, kamulaştırmanın yok hükmünde olduğuna, el atmanın da kamulaştırmaz el atma niteliğinde bulunduğuna dair, hukuki belirlilik ilkesi ışığında kendi davalarında verilecek karara ilişkin makul bir güvenin oluştuğunun kabulü gerekir. Dolayısıyla, Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin, Hukuk Genel Kurulu ve kendisinin eski içtihatlarına ters bir şekilde, kamulaştırmanın geçerli olduğu, kamulaştırmaz el atmanın bulunmadığı ve mülkiyetin idareye geçtiği hususları bakımından farklı bir değerlendirme yapması, her ne kadar takdir yetkisi kapsamında kabul edilebilirse de mevcut başvurunun koşullarında öngörülebilir değildir ve gerekçelendirmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu gereksinim değinilen (Bkz. § 129) açıklamalarla birlikte dikkate alındığında daha bariz şekilde ortaya çıkmaktadır.

132. Anayasa Mahkemesi bu nedenlerle, başvuru sahiplerinin davasının ne şekilde sonuçlanması gerektiğine dair herhangi bir çıkarım yapmamakla birlikte, başvuru konusu uyuşmazlığa ilişkin kararla; taşınmazın aynına ilişkin olarak başvuru sahipleri lehine verilen ve kesinleşmiş bulunan kararın etkisiz hale getirilmesinin başvuru sahipleri için öngörülemez olduğunu, yine nihai yargılama makamını oluşturan Yargıtay daireleri, dairelerle Hukuk Genel Kurulu ve bir dairenin istikrar kazanmış bir içtihadından farklılık gösteren yeni bir içtihadı arasındaki yorum farklılıklarının, benzer nitelikteki davaların karara bağlanması sürecinde hukuki belirsizliğe yol açtığını ve başvuru sahipleri için öngörülemez olduğunu değerlendirmektedir.

133. Başvurucular, yaklaşık otuz yıl süren tespite itiraz davası sonucunda, hükmen uyuşmazlık konusu taşınmazın mülkiyetini kazanmışlar, taşınmaz üzerine dökülen ve bilirkişi raporuna göre kaldırılması büyük mali külfet gerektiren fabrika atıkları ve cüruf nedeniyle, mülkiyet hakkının malike sağladığı kullanma ve yararlanma hakkından istifade edememelerinden dolayı müdahalenin men'i, ecrimisil ve tazminat davası açmışlar, mahkeme tarafından ise yaklaşık onbeş yıl süren yargılama sonucunda, taşınmazın 1968 yılında kamulaştırıldığı ve mülkiyetin idareye geçtiği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

134. Başvurucular, taşınmazın kamulaştırılmasına yönelik işlemin yok hükmünde olduğunu, zira kamulaştırmanın yapıldığı tarihte taşınmazın Hazine adına kayıtlı bulunduğunu, geçerli bir kamulaştırmanın varlığının kabulü durumunda ise kendilerine kamulaştırma bedeli ödenmesi gerekirken, hiçbir şekilde kamulaştırma bedeli ödenmediğini ileri sürmektedirler. Kamulaştırma bedelinin ödendiğine dair dosyada da herhangi bir bilgi-belge veya iddia bulunmamaktadır.

135. Öte yandan, 27/7/2007 tarihinde yapılan kıyı-kenar çizgisi tespit işlemi ile uyuşmazlık konusu parselin tamamı kıyı-kenar çizgisi içerisinde bırakılmış, hâlihazırda da kıyı-kenar çizgisi içerisinde bulunmasına rağmen idarece tapu iptali yapılmadığından dolayı mülkiyetin tapuda halen başvurucular adına kayıtlı olduğu anlaşılmıştır.

136. Davalı idareler bir yandan tapuda mülkiyeti halen başvuruculara ait olan taşınmazı fiilen kullanmaya devam etmekte, diğer yandan da bunun karşılığında başvuruculara herhangi bir bedel ödememektedirler. Başvuruculara gelince, taşınmaza hükmen ve tapu kaydına göre malik olmalarına karşın mülkiyet hakkının bahsettiği imkânlardan yararlanamamaktadırlar. Bu ise başvurucular üzerinde orantısız bir yük teşkil etmektedir.

137. Sonuç olarak, 210 nolu taşınmazın kamulaştırılması işleminin hukukiliği konusunda, kararlar arasında ittifak bulunmamakla birlikte, taşınmazın fiili kamulaştırma neticesinde davalı idarelerin kullanımına geçtiği, davalıların taşınmaz üzerine, kaldırılması büyük mali külfet gerektiren miktarda fabrika atığı ve cüruf dökmesinden dolayı, başvurucuların hükmen maliki oldukları taşınmazı kullanamadıkları, davalıların kamulaştırma bedeli ödemediği tasarruf ettikleri taşınmazı, başvurucuların mülkiyetine geçtikten sonra ve halen işgal ettikleri, mülkiyetin başvuruculara geçmesinden sonra da devam eden bu fiili durum nedeniyle başvuruculara ecrimisil ve tazminat ödemedikleri, kamu makamlarının (idare ve yargı mercilerinin) kamu ile birey arasında adil bir denge kuramadıkları anlaşılmakta olup, tüm bu durumların başvurucular üzerinde aşırı bir yük teşkil ettiği dikkate alındığında, başvurucuların Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekmektedir.

b. Yargılamanın Makul Sürede Sonuçlandırılmadığı İddiası

138. Başvurucular, 1997 yılının aralık ayında açılan men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davasına ilişkin yargılamanın, makul süreyi aşacak biçimde, ancak 15 yıla yaklaşan bir sürede tamamlanarak Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

139. Adalet Bakanlığı görüş yazısında; Anayasa Mahkemesinin yargılama süresinin makul olup olmadığını her olayın kendine özgü koşulları ve özellikle davanın karmaşık olup olmadığı, başvuru sürecinde gösterdiği tavır ve davranışları, kamu otoritelerinin özellikle yargılama organlarının tutumları, davanın başvuru açısından taşıdığı değer gibi ölçütleri dikkate alarak karar verdiğini, somut davanın yaklaşık onbeş yıl sürdüğünü dile getirmiştir.

140. Başvurucular Adalet Bakanlığı görüş yazısına karşı beyanlarında; davanın uzun sürmesinin kendi kusurlarından kaynaklanmayıp mahkemenin işleyişinden ileri geldiğini, yargılama süresinin aslında onbeş yıl değil kırk yılı aştığını, zira, otuz yıllık hukuk mücadelesinin ardından 1997 yılında hükmen tapularına kavuştuklarını fakat kararı icra ettiremedikleri için yaklaşık onbeş yıl süren ikinci bir davayı açmak zorunda bırakıldıklarını, yargılama süresi hesaplanırken kırk yılı aşkın süredir taşınmazı kullanamadıkları gerçeğinin nazarı dikkate alınması gerektiğini beyan etmişlerdir.

141. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

142. Anayasa'nın "*Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması*" kenar başlıklı 141. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir."

143. Sözleşme'nin "*Adil yargılanma hakkı*" kenar başlıklı 6. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyumsuzluklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir."

144. Somut başvurunun dayanağını oluşturan makul sürede yargılanma hakkı yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil olup, ayrıca davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu belirten Anayasa'nın 141. maddesinin, Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği, makul sürede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No:2012/13, 2/7/2013, § 39).

145. Makul sürede yargılanma hakkının amacı, tarafların uzun süren yargılama faaliyeti nedeniyle maruz kalacakları maddi ve manevi baskı ile sıkıntılardan korunması, adaletin gerektiği şekilde temini ve hukuka olan inancın muhafazası olup, hukuki uyumsuzluğun çözümünde gerekli özenin gösterilmesi gereği de yargılama faaliyetinde gözardı edilemeyeceğinden, yargılama süresinin makul olup olmadığının her bir başvuruyu açısından münferiden değerlendirilmesi gerekir (*Güher Ergun ve diğerleri*, § 40).

146. Makul süre incelemesinde; yargılamaya intikal eden maddi vakıtlar ve ispat araçlarından oluşan dava malzemesinin veya uygulanacak hukuk kurallarının karmaşık olması; tarafların genel olarak yargılama sürecindeki tutumu, yargılama sürecinin uzamasındaki etkisi ve usuli haklarını kullanırken gereken dikkat ve özeni gösterip göstermedikleri; yargı makamları yanında dava süreciyle ilgili kamu gücü kullanan tüm devlet organlarına atfedilebilir yapısal sorunlar ve organizasyon eksikliğinden kaynaklanan bir gecikme olup olmadığı ve yargılamanın süratle sonuçlandırılması hususunda gerekli özenin gösterilip gösterilmediği; başvuru için hukuki korumanın bir an önce gerçekleştirilmesindeki yararının ne olduğu gibi davanın niteliği ve niceliğine ilişkin birçok hususun birlikte değerlendirilerek karar verilmesi gerekmektedir (*Nesrin Kılıç*, B. No: 2013/772, 7/11/2013, § 58).

147. Başvuru konusu olayda, başvurucular, zilyetliklerinde olan 210 nolu taşınmazın, Toprak Tevzi Komisyonunca 1961 yılında Hazine adına tespit görek, aynı tarihli tapu kaydına istinaden Hazine adına tescil edilmesi, TDÇİ tarafından, taşınmazlar üzerinde fabrika kurulmaya başlanması üzerine, 3/7/1969 tarihli ve 76 sayılı tapu kaydıyla, Hazine adına tescilli bulunan taşınmazın, mal müdürlüğünün devir ve temlik sonucunda TDÇİ adına tescili üzerine tespiti itiraz davası açmışlar, Mahkeme, otuz yıla yaklaşan bir yargılama sürecinin sonunda 18/4/1996 tarihinde, gayrimenkulün kadastro tespitinin ve komisyon kararının iptaliyle taşınmaz mülkiyetinin başvurucular adına tapuya kayıt ve tesciline karar vermiştir.

148. Başvurucular, bu kez mülkiyet haklarına dayanarak anılan parsel için davalı idareye karşı 19/12/1997 tarihinde men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davası açmışlar, Asliye Hukuk Mahkemesi yaklaşık 10 yıl 10 ay sonra davanın kısmen kabulü ile davalıların 210 parsel sayılı taşınmaza yapmış oldukları müdahalenin men'ine, bir miktar tazminat ve ecrimisilin başvuruculara ödenmesine karar vermiştir. Yaklaşık 11 yıl süren ilk derece mahkemesi sürecinde davaya birçok hâkim nezaret etmiş ve çok sayıda duruşma yapılmıştır.

149. İlk derece mahkemesi aşamasında ilki 17/6/1998 tarihinde, ikincisi 7/7/2000 tarihinde olmak üzere iki defa keşif yapılmıştır. Yapılan ilk keşifte paftanın zemine tatbiki sonucunda uyuşmazlık konusu yerin 210 nolu parselle örtüştüğü, taşınmaza cüruf ve atık maddelerle yapılan dolgunun miktarı, bir yıllık ecrimisil bedelinin ne olduğu ve cürufun taşınmazdan tamamen temizlenmesi için yapılması gerekli masrafın miktarı yönünde tespitler yapılmıştır. Davalı idare tarafından bilirkişi raporuna itiraz edilerek yeniden bir bilirkişi incelemesi talep edilmiştir. Yeniden yapılan keşif-bilirkişi incelemesi sonucunda düzenlenen rapor birincisi ile genel olarak benzerlik göstermektedir. Farklı olarak, ilk raporda sadece kuru soğan üretimi esas alınarak ecrimisil miktarı tespit edilmiş iken ikincisinde, arazide üretilmesi muhtemel ürün çeşidi artırılarak farklı bir miktar tespit edilmiştir.

150. 210 nolu parselin başvurucular adına olan tapusunun iptal edilerek taşınmazın ½ sinin kendisi adına tescili için Zeliha Kayış tarafından 29/9/2000 tarihinde aynı mahkemeye dava açılması üzerine, eski esası 2000/993 olan ve başvuruya konu davayla birleştirilen dosya ayrılarak dava yeni esas üzerinden yürümüş, İskenderun 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 1/12/2005 tarihli ve E.2004/467, K.2005/3195 sayılı kararıyla, taşınmazın ½'sinin tapusu iptal edilerek davacı Zeliha Kayış adına tescil edilmiş, karar 6/12/2007 tarihinde bu şekilde kesinleşmiştir.

151. Mahkeme her iki dosyayı 26/4/2002 tarihinde birleştirmiş, ikibuçuk yıl kadar yargılamayı birlikte sürdürdükten sonra 5/10/2004 tarihinde dosyaların ayrılmasına karar vererek E.2004/467 sayılı dosyayı, uyuşmazlığa konu dava için bekletici mesele yapmıştır. E.2004/467 sayılı dosya hakkında karar verildikten sonra, tarafların talepleri de dikkate alınarak sözkonusu dosyanın kesinleşmesi beklenilmiş, 6/12/2007 tarihinde kesinleşmesi üzerine, uyuşmazlık konusu dosya hakkında 21/10/2008 tarihinde karar verilmiştir.

152. İlk derece yargılamasının uzun sürme nedenlerine bakıldığında; rapor sonuçları geneli itibarıyla benzer olan birden fazla keşif yapılmasının, ilk keşifte rapor ibrazı için on gün süre verilmesine rağmen, inşaat bilirkişisinin raporunu bir yıl dört aydan daha fazla bir süre geçtikten sonra mahkemeye teslim etmesinin, her hakim değişikliğinde birbirinin tekrarı mahiyetinde duruşmalar yapılmasının, tapu kaydı, kamulaştırmanın yapıp yapılmadığı gibi hususlar için taraflardan ve kamu kurumlarından tekrarlayan bilgi-belge taleplerinin, sonradan ayrılıp işbu uyuşmazlık için bekletici mesele yapılmasına, yani öncelikle karara bağlanması gerekli görülmesine rağmen davanın, E.2004/467 sayılı dava ile birleştirilerek yaklaşık ikibuçuk yıl birlikte yargılama yapılmasının, beklenen dosya

hakkında verilen kararın kesinleşmesinin üzerinden on aydan daha uzun bir süre geçtikten sonra karar verilmesinin etkili olduğu anlaşılmaktadır. Değınilen bu hususlar başvuruclardan kaynaklanmayan ve yargılamanın işleyişı ile ilgili sorunlar olduğundan, bu konularda başvuruclara atfedilecek bir kusur bulunmamaktadır.

153. Davacıları ve davalıları tarafından temyiz edilen davanın temyiz incelemesi yaklaşık 5 ay sürmüş ve ilk derece mahkemesi kararı bozulmuştur. Bozma kararına karşı yapılan karar düzeltme talebi ise yaklaşık 11 ay sonra karara bağlanmıştır. Mahkemenin 27/1/2011 tarihinde bozmaya uyma kararı verip 31/3/2011 tarihinde davayı reddetmesi üzerine davacılar 27/5/2011 tarihinde temyize gitmişler, 24/1/2012 tarihinde karar onanmış, karar düzeltme talebi de 1/11/2012 tarihinde reddedilerek karar kesinleşmiştir.

154. Gerek 11 yıl kadar devam eden ilk derece mahkemesi süreci, gerekse 15 yıla yaklaşan toplam yargılama süresi göz önünde bulundurulduğunda yargılama süresinin makul olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

155. Sonuç olarak, Asliye Hukuk mahkemesinde görülen men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat davasının toplam 15 yıla yaklaşan bir süre sonucunda neticelendiği, uyuşmazlığın konusu ve hukuki mesele, tarafların sayısı, nizalı taşınmaz adedi gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda, yargılamanın bu kadar uzun sürmesini gerektirecek derecede davanın karmaşık olmaktan uzak olduğđ, ayrıca başvurucların tutumunun veya usuli haklarını kullanırken gösterdikleri tavırların davanın uzamasına sebebiyet verdiğine dair bir bilginin bulunmadığı anlaşılmıştır.

156. Açıklanan nedenlerle, başvurucların Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanunun 50. maddesi Yönünden

157. Başvuruclular, hükmen tapusuna sahip oldukları taşınmazın mülkiyetini, men'i müdahale, ecrimisil ve tazminat talebiyle açtıkları davada hukuka aykırı olarak verilen ret kararıyla kaybetme riskiyle karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişler, "*İhlalin tespiti, mülkiyet, adil yargılanma ve makul sürede yargılanma hakkını ihlal eden kararın ortadan kaldırılarak, ağır mülkiyet hakkı ihlalini önleyecek bir karar verilmesinin temini yönünde karar verilmesini*" talep etmişlerdir.

158. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuruclular lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir. "

159. Başvurucluların maddi veya manevi tazminat ödenmesi yönünde bir taleplerinin olmadığı dikkate alınarak tazminat konusunda karar verilmesine yer olmadığına hükmetmek gerekmektedir.

160. Başvurucluların mülkiyet ve adil yargılanma haklarının, idari ve yargısal faaliyetler nedeniyle ihlal edildiği tespit edilmiş olmakla, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

161. Başvurucular tarafından yapılan 172,50 TL harç, kullanılmayan 150,00 TL masraf avansı ile 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.822,50 TL yargılama giderinin müştereken başvuruculara ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Başvurucuların,

1. Taşınmazın kıyı-kenar çizgisinde kaldığına ilişkin şikayetlerinin "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

2. Taraf teşkilinin sağlanmadığına ilişkin şikayetlerinin "*başvuru yollarının tüketilmemiş olması*" nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

3. Eksik incelemeye dayalı karar verildiği iddiasının "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

4. Mülkiyet hakkının ihlali iddiasının **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

5. Makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasının **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Anayasa'nın 36. maddesinde yer alan makul sürede yargılanma hakkının **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

D. İhlâlin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere dosyanın ilgili Mahkemesine gönderilmesine,

E. Başvurucular tarafından yapılan 172,50 TL harç, kullanılmayan 150,00 TL masraf avansı ile 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 1.822,50 TL yargılama giderinin müştereken **BAŞVURUCULARA ÖDENMESİNE**,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

24/6/2015 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Erdal TERCAN

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA